

**FARKLI SOSYAL ÇEVRELERDE
EKONOMİK VE KÜLTÜREL
FAKTÖRLERİN PLASTİK SANATLAR
EĞİTİMİNE YANSIMALARI**

**Başak KÖKALAN
(Yüksek Lisans)**

Eskişehir, 2001

Anadolu Üniversitesi
Merkez Kütüphane

**FARKLI SOSYAL ÇEVRELERDE EKONOMİK KÜLTÜREL
FAKTÖRLERİN İLKÖĞRETİM OKULLARINDA PLASTİK
SANATLAR EĞİTİMİNE YANSIMALARI**

Başak KÖKALAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Güzel Sanatlar Resim-İş Anasanat Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Aydın AŞKAN

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Haziran 2001

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ**FARKLI SOSYAL ÇEVRELERDE EKONOMİK VE
KÜLTÜREL FAKTÖRLERİN PLASTİK SANATLAR
EĞİTİMİNE YANSIMALARI****Başak KÖKALAN****Resim Ana Sanat Dalı****Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,****Eylül 2001****Danışman: Yrd. Doç. Aydın AŞKAN**

Bir ülkenin diğer ülkeler içindeki saygınlığının ve yerinin, o ülke vatandaşlarının çok yönlü eğitimiyle doğru orantılı olduğu nasıl değişmez bir gerçekse sanatın toplumları birleştirici ve kaynaştırıcı, bireylerin insani duygulardan uzaklaşmasını önleyici tek çözüm olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Buna bağlı olarak bir ülkenin genel eğitim-öğretim sisteminde, sanat eğitiminin rolü oldukça önemli bir yerdedir.

Birey yaşadığı toplumun kültüründen, tarihinden, geleneklerinden etkilenmektedir. Bu etkiler bireyin günlük yaşantısına yansımakta ve bu yansımalar, eğitimde önemli bir rol oynamaktadır. Toplumu etkileyen ekonomik ve kültürel faktörler, toplumun yaşantısı, o toplumun iletişim araçları, plastik sanatlar eğitiminde kullanılan yöntem ve öğretici kişi plastik sanatlar eğitimini etkilenmektedir.

Bu araştırma ile İlköğretim Okullarında plastik sanat eğitiminin sosyal çevre, kültür ve ekonomik faktörlerinden nasıl etkilendiğinin genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

ABSTRACT

The respectiveness of a country on the other countries and the place is parallel to education of that country's citizen has no substitute. As a truth that has a power to combine the civils and to mixture and to prevent against the being faraway from human nature, is the only solution and it is not to be denied.

Depends on it; in a system of education of a country the education of a country the education of the art is in the beginning of the rank.

The human being effected of culture, history and the tradition where he lives. Those affects reflects to the human's day life and those reflectors takes important role in education.

Economical and cultural factor what effects the life of society and the communication meanings to be used in plastic arts education the skills and the instructors has been affected.

In this research has an evaluation of in the schools the plastic art education is how being affected by the economicals, cultural and social environment.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Başak KÖKALAN'ın "Farklı Sosyal Çevrelerde Ekonomik Kültürel Faktörlerin İlköğretim Okullarında Plastik Sanatlar Eğitimine Yansımaları" başlıklı tezi/...../2001 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Güzel Sanatlar Resim-İş Anasanat Dalında Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	<u>Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Tez Danışmanı) :
Üye :
Üye :
Üye :
Üye :

.....
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

"İnsanlar müterkamil olmak için bazı şeylere muhtaçtır. Bir millet ki resim yapamaz, bir millet ki fennin icabettirdiği şeyleri yapamaz, itiraf etmelidir ki, o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur."

"Yüksek ve inkılapçı bir kültür seviyesine varmak için önümüzdeki yıllarda daha çok emek vereceğiz. Müsbet bilimlerin temeline dayanan, güzel sanatları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar beden terbiyesinde de kabiliyeti artmış ve yükselmiş olan erdemli, kudretli bir nesil yetiştirmek, ana yaşamımızın açık dileğidir."

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İnsan zekasının ilk yaratılarından biri kabul edilen sanat, insanlık tarihinde ve yaşamında önemli bir yer tutmuştur. Bir duygunun, bir tasarının veya güzelliğin ifadesinde kullanılan yöntemlerin tümü diye tanımlanan sanat; yaratıcı yetenekleri geliştiren, nice başarılarla ışık tutan, insan ve toplum ruh sağlığını dengeleyen bir unsur olmuştur. Bireyin toplum içerisindeki iletişimini sağlayabilmesi, geçip giden zaman içerisinde kendini anlayabilmesi, işbirliği yapabilmesi, yaratıcılığını geliştirebilmesi ve hayattan güzel duyular alarak yaşayabilmesi için sanat eğitime gereksinimi vardır.

"Sanat eğitimi, dünyayı yaşanır hale getirmek içindir. İnsanları katı gerçeklerden alıp, masallar ülkesine götürmek içindir. Sevgiyi öğretebilmek, görmeyi, düşünmeyi ve anlatabilmeyi başarmak içindir."

Özellikle teknolojinin ilerlemesi, artan ihtiyaçların karşılanması, endüstriye hizmet etme ve bunu sağlayacak yaratıcı güce duyulan gereksinimde sanata ve sanat eğitime olan ihtiyacı artmıştır. Plastik sanatlar eğitimi; bireyin görsel algı yeteneğini geliştiren olgulardan bir tanesidir. Zaten Plastik sanatlar eğitiminin amacı "gözle düşünme" sanatının kazandırılmasıdır.

Çağımızda insanoğlu uzaya tatile gitmekte olup; teknoloji hızla ilerlemektedir. Buna paralel olarak sanat eğitimi veren kurumlar; kendi bünyelerini dış dünyaya açarak, teknoloji ve çağın nimetlerinden yararlanmalıdır. Ancak ülkemizde; bugün uygulanmakta olan Plastik Sanat Eğitiminin; bugünkü teknolojiyle paralel olmadığı acı bir gerçektir. Eğitim kurumun bulunduğu bölge, eğitim alan bireyin sosyo-ekonomik durumu, boş zamanlarını değerlendiriş biçimi, çevresi ve alışkanlıkları plastik sanatlar eğitimine direk yansımıştır. Çağın tartışılır oyuncakları televizyon ve bilgisayar oyunları bireyin eğitimini ve aile yaşantısını etkileyen önemli bir gerçek halini almıştır. Üstüste yaşanan ekonomik krizler, işsizlik, doğal afet ve parçalanmış aileler, eğitimi etkilemiş; zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılmasıyla eğitimi biraz da olsa nefes aldirmiştir.

M. Kemal Atatürk'ün de dediği gibi iyi bir kültür seviyesine ulaşabilmek ve ilerleme yolunda sağlam adımlar atabilmek için sanat eğitimcisine pek çok roller düşmektedir. Aslında sanatın toplumda hak ettiği yeri kazanması için sanat eğitimin avukatlığını yapmak her bireyin görevidir. Sanatsal çalışmalar, sanat eğitimi ekonomik, sosyolojik, teknolojik gelişimden etkilense de, sanata sahip çıkmak eğitimin görevidir.

Hazırlanan bu raporda plastik sanatlar eğitimini etkileyen en önemli faktörlerden ekonomik ve sosyal unsurlar ele alınmıştır. Bu çalışmamın amacı; bu sıkıntıları yaşayan sanat eğitimcilerine bir parçada olsa ışık tutabilmektir.

BAŞAK KÖKALAN

İstanbul, 2001

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZGEÇMİŞ	vii
RESİMLER LİSTESİ	x
TABLolar LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	1
1.3. Sınırlılıklar	2
1.4. Tanımlar	2
2. YÖNTEM	7
2.1. Araştırma Modeli	7
2.2. Evren ve Örneklem	7
2.3. Veriler ve Toplanması	7
2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	8
3. SANAT VE SANAT EĞİTİMİ	9
3.1. Eğitim ve Bölümleri	9
3.2. Sanat ve Bölümleri	10
3.3. Sanat Eğitimi	11
4. PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİ	13
4.1. Plastik Sanatlar Eğitimi	13
4.2. Plastik Sanatlar Eğitiminin Yeri ve Önemi	13
4.3. Plastik Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Amaçları	15
4.4. İlköğretim Okullarında Plastik Sanatlar Eğitimi	18
4.4.1. İlköğretim Çağındaki Çocuğun (9-10 Yaş ve 13-14 yaşların) Özellikleri	19
4.4.1.1. 9-10 Yaştaki Çocuğun Psiko Sosyal Gelişimi	19
4.4.1.2. 9-10 Yaştaki Çocuğun Grafikselsel Gelişimi	20

4.4.1.3. 13-14 Yaşları Arasında Psiko Sosyal Gelişimi	21
4.4.1.4. 14-16 Yaş Arası Çocuğun Psiko-Sosyal Gelişimi	22
4.4.1.5. 12-14 Yaşındaki Bireyin Çizgisel (Grafiksel) Gelişimi	23
5. İLKÖĞRETİMDE PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	25
5.1. Sanat Eğitimcısından Kaynaklanan Sorunlar	26
5.2. Okul Müdürü ve Müfettişlerden Kaynaklanan Sorunlar ..	27
5.3. Sanat Eğitime Ayrılan Süreden Kaynaklanan Sorunlar .	28
5.4. Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar	28
5.5. Genel Eğitimden Kaynaklanan Sorunlar	29
5.6. Okulların Yapısından Kaynaklanan Sorunlar	30
6. SOSYAL ÇEVRE, EKONOMİK VE KÜLTÜREL FAKTÖRLERİN PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİNE YANSIMASI	32
6.1. Giriş	32
6.2. Plastik Sanat Eğitiminde Ailenin Rolü	32
6.3. Plastik Sanatlar Eğitiminde Sosyal Çevrenin Rolü	35
6.3.1.Kültür	35
6.3.2.Kültür-Eğitim İlişkisi	35
7. BULGULAR VE YORUM	37
7.1. Giriş	37
7.2. Anket Soruları	37
7.3. Anket Sorularının Frekans Tabloları ve Analizleri	39
7.4. Özet	58
8. SONUÇ VE ÖNERİLER	60
EKLER	
KAYNAKÇA	

RESİMLER LİSTESİ

- Resim 1. Gün Doğarken (Sınıf: İlköğretim 5 - Kız Çocuk - Yaş: 10)
Kaynak: Haluk Yavuzer, **Resimleriyle Çocuk**, 1993
- Resim 2. Sıcak Bir Kış Akşamında Mutlu Bir Aile (Sınıf: İlköğretim 5 - Erkek Çocuk - Yaş: 11)
Eskişehir 100. Yıl İlköğretim Okulu Resim Çalışması
- Resim 3. Kayıkla Denize Açılan Çocuk (Sınıf: İlköğretim 5 - Erkek Çocuk - Yaş: 9)
Kaynak: Haluk Yavuzer, **Resimleriyle Çocuk**, 1993
- Resim 4. Uyumsuzluk (Sınıf: İlköğretim 5 - Kız Çocuk - Yaş: 11)
Kaynak: Haluk Yavuzer, **Resimleriyle Çocuk**, 1993
- Resim 5. Tek Çocuk (Sınıf: İlköğretim 5 - Erkek Çocuk - Yaş: 10)
Kaynak: Haluk Yavuzer, **Resimleriyle Çocuk**, 1993
- Resim 6. İş Eğitimi Dersinin Resim-İş Dersiyle Birleştirilerek Oluşturulduğu Kesme ve Oyma çalışması olan günün popüler çizgi filmi Pokemonlardan bir saat (Sınıf: İlköğretim 8 - Kız Çocuk - Yaş: 14)
Barbaros İlköğretim Okulu Resim Çalışması
- Resim 7. Mutlu Bir Çocuk Tablosu (Sınıf: İlköğretim 5 - Kız Çocuk - Yaş : 10)
Mehmet Akif İlköğretim Okulu
- Resim 8. Çevre ve Mutluluk (Sınıf: İlköğretim 5 - Erkek Çocuk - Yaş: 10)
Barbaros İlköğretim Okulu Resim Çalışması
- Resim 9. İnkılaplar ve Sıkıntılar (Sınıf: İlköğretim 5 - Kız Çocuk - Yaş : 9)
100. Yıl İlköğretim Okulu Resim Çalışması
- Resim 10. Mutsuz Bir Aile Tablosu (Sınıf : İlköğretim 5 - Kız Çocuk - Yaş : 9)
Kaynak: Haluk Yavuzer, **Resimleriyle Çocuk**, 1993
- Resim 11. Şehrimizin Perspektifi (Sınıf: İlköğretim 8 - Erkek Çocuk - Yaş: 14)
Mehmet Akif İlköğretim Okulu Resim Çalışması
- Resim 12. Kayıтта Ben (Sınıf: İlköğretim 5 - Erkek Çocuk - Yaş: 9)
Barbaros İlköğretim Okulu Resim Çalışması

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Babanızın mesleği nedir?	39
Tablo 2. Babanızın öğrenim durumu nedir?	40
Tablo 3. Annenizin mesleği nedir?	41
Tablo 4. Annenizin öğrenim durumu nedir?	42
Tablo 5. Oturduğunuz konut	42
Tablo 6. Aylık net geliriniz?	43
Tablo 7. Resim yapma konusunda kendinizi yetenekli buluyor musunuz?	44
Tablo 8. Okul içinde ve okul dışında resim yapmaktan hoşlanıyor musunuz?	44
Tablo 9. Boş zamanlarınızda resim yapar mısınız?	45
Tablo 10. Çevrenizde güzel sanatlar galerini ve atölyelerini biliyor musunuz?	46
Tablo 11. Resim sergilerini geziyor musunuz?	47
Tablo 12. Yaptığınız resimlerin sergilenmesini ister misiniz?	47
Tablo 13. Sizce okulda gördüğünüz resim-iş dersine ayrılan süre yeterli mi?	48
Tablo 14. Resim yapmak size sıkıcı geliyor mu?	49
Tablo 15. Resim yaparken ailenizin ya da arkadaşlarınızın yardımını ister misiniz?	49
Tablo 16. Sizce resim- iş dersi diğer dersler kadar önemli bir ders değil mi?	50
Tablo 17. Resim- iş dersinde öğrendiğiniz becerileri günlük yaşamda kullanabileceğinize inanıyor musunuz?	51
Tablo 18. Resim-iş dersinin yaratıcılığınızı geliştireceğine inanıyor musunuz?	51
Tablo 19. Resim-iş dersinde başka bir dersi çalışmak ister misiniz?	52
Tablo 20. Resim yaparken harcadığınız zamanın boşa gittiğini düşünüyor musunuz?	53

Tablo 21. Ailenizde resimle ilgilenen var mı?	53
Tablo 22. Aileniz resim yapmanızla ve yaptığınız resimlerle ilgilenirler mi?	54
Tablo 23. Aileniz resimlerinizi evin duvarına asmaya izin verir mi?	55
Tablo 24. Resim-iş dersiyle ilgi çalışmalar yaparken aileniz düşünce olarak size yardımcı olur mu?	55
Tablo 25. Bazı zamanlarda ailenizin bir üyesine resim- ödevlerini yaptırır mısınız ?.....	56
Tablo 26. Aileniz sizin resimlerinizi beğenir mi?	57
Tablo 27. Aileniz için resim-iş dersi önemli mi?	57

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Bir ülkenin diğer ülkeler içindeki saygınlığının ve yerinin, o ülke vatandaşlarının çok yönlü eğitimiyle doğru orantılı olduğu nasıl değişmez bir gerçekse sanatın toplumları birleştirici ve kaynaştırıcı, bireylerin insani duygulardan uzaklaşmasını önleyici tek çözüm olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Buna bağlı olarak bir ülkenin genel eğitim-öğretim sisteminde, sanat eğitiminin rolü oldukça önemli bir yerdedir.

Sanat insanla birlikte vardır ve insan toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. İnsanın toplum içerisinde yaşam şartlarından nasıl etkilendiği ve bunun sanat eğitimine ne gibi yansımalarla bulunduğu ele alınması gerekir.

Birey yaşadığı toplumun kültüründen, tarihinden, geleneklerinden etkilenmektedir. Bu etkiler bireyin günlük yaşantısına yansımakta ve bu yansımalar, eğitimde önemli bir rol oynamaktadır. Toplumunu etkileyen ekonomik ve kültürel faktörler, toplumun yaşantısı, o toplumun iletişim araçları, plastik sanatlar eğitiminde kullanılan yöntem ve öğretici kişi plastik sanatlar eğitimi nasıl etkilediği geniş çapta nasıl etkilediğinin ele alınmasının gerekliliği ortadadır.

Bu araştırma ile İlköğretim Okullarında plastik sanat eğitiminin sosyal çevre, kültür ve ekonomi faktörlerinden nasıl etkilendiğinin genel bir değerlendirmesi yapılmaya çalışılacaktır.

1.2. Amaç

Farklı sosyal çevrelerde, ekonomi ve kültürün plastik sanatlar eğitimine yansımalarındaki cevaplandırılacak sorular şunlardır:

1. Sanat ve sanat eğitimi nedir?
2. Plastik sanatlar eğitimi nedir? Öğrencinin yaşamına etkisi nedir?

3. Plastik sanatlar eğitimini etkileyen faktörler nelerdir?
4. Sosyal devrelerin ve ekonominin plastik sanat eğitimine yansması nedir?
5. Araştırmanın yapıldığı ilköğretim 8. Ve 5. Kısımındaki öğrencilerin psiko-sosyal gelişimi ve özellikleri nelerdir?
6. Plastik sanatlar eğitimi veren öğretmenin bu yansmalardan sonra nasıl bir yaklaşım içerisinde bulunmaktadır.

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma Eskişehir İli Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki İlköğretim okullarının 5. ve 8. kısım öğrencilerini kapsamaktadır.

1.4. Tanımlar

Aile : A. Genel anlamda ; aynı bir soya mensup veya birbirlerine etkililik bağı ile bağılı bulunan kişilerin tümü. Bu anlamda, büyük anne, büyük baba, amca, dayı, teyze, yenge ve bunların çocukları ailenin kapsamına girerler. Kısaca, toplumun en küçük birimidir.

B. Daha dar anlamda (çağdaş uygarlık aleminde giderek daha geçerli olan anlam): ana-baba ve onların henüz aile kurmamış çocuklarından oluşan topluluk (Foulquie, 1994)

Anne: Bir veya birden fazla çocuk dünyaya getirmiş olan kadın.

Aktif: genel anlamda faaliyete, harekete yatkın, faaliyetlerinde ve hareketlerinde çabuk olan kimseye veya, bilhassa nesnelere söz konusu olduğunda (aktif bir madde), başka nesnelere üzerindeki aksiyonu özellikle etkili olan şeye denir.

Araştırma: Bilimsel anlamda araştırma "karşılaşılan bir güçlüğün giderilmesi için bilimsel yöntemin uygulanması" yada planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması diye tanımlanabilir. (Karasar, 1991)

Araştırmacı: Araştıran kişi

Arkadaş: Kendimize eşit sayıp, ona göre muamele ettiğimiz ve ilişkilerimizde teklifsiz olduğumuz kimse.

Anket: belirli bir soruyu cevaplandırabilmek için yapılan metotlu bilgi araştırması.

Baba: Bir, ya da birden fazla çocuğu olan ve normal durumlarda bu çocuklarla, evli bir çift oluşturdukları anneleriyle birlikte aynı çatı altında yaşayan erkek.

Baskı: Birbirine bir şeyi yaptırmak, ya da yaptırmamak için, onu zor altına alma eylemi.

Başarı: Başarmak olgusu, yani memnunluk verici bir sonuca, arzu edilen bir sonuca varmak.

Başarısızlık: Bir girişimde, özellikle bir sınavda veya okulla ilgili bir girişimde ve denemede istenen sonucu elde edememiş olmak durumu.

Birey: Kişi

Boşanma: Evliliğin son bulması

Boş zaman: İstenildiği gibi yararlanılabilecek zaman

Buluğ: Fiziki olarak ergen konumuna hazırlanma dönemi

Çevre: Bireyin içinde bulunduğu ortam.

Cesaret: Korkuya ve aksiyona ket vuran başka eğilimleri alt ederek, kararlılık ve sarsılmazlık gösteren kişinin moral enerjisi.

Çaba: Subjenin, bir direnişi alt edebilmek için, enerjilerini harekete geçirmesi, efor.(gayret,uğraş, zahmet)

Çalışma: Yararlı bir işin veya belirli bir sonucun ortaya konulmasını sağlayacak şekilde düzenlenmiş faaliyet.

Çocuk: İnsan hayatının ergenlikten önce gelen dönemi.

Dalgınlık: Dikkat edilmesi gereken bir şeye, zihnin başka bir şeyle meşgul olması veya sadece dikkatini toplayamaması yüzünden gösterilen dikkatsizlik.

Danışma: Kişisel bir sorunu (hekim, avukat,) açmak, onun fikrini sormak; bilgi edinmeye çalışmak.

Davranış: Davranma, yani kendini dışa, başkalarına gösterme, hareket etme biçimi.

Değer: İnsanın, insan olarak (yani zekası, mesleki ehliyeti, irade gücü.... bakımından) ederi ve kendisinden söz edildiği zaman göz önünde tutulması hak ettiği şey.

Değer vermek: Bir kimseyi veya bir şeyi takdir etmek, onun mazeretlerine karşı duyarlı olmak .

Değerlendirmek: Bir kimseyi veya bir şeyi değerlendirmek eylemi.

Dikkat: Zihnin, düşünce objesi üzerine konsantrasyonu.

Dinlemek: söylenen söze, onu yalnız işitmekle kalmayıp aynı zamanda anlamak için kulak vermek.

Durum: Bir şeyin ya da bir kişinin, mümkün çeşitli görüş noktalarına göre (coğrafi sosyo-ekonomik,politikacı) pozisyonu.

Ebeveyn : Anne-baba

Edinilmiş: Dış etkinin hayat tecrübesinin ve eğitimin, bu ilk veriye kattığı şey.

Eğitim: Eğitim, genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir.

Eğitimde iletişim: İletişim, latince bölüşme anlamına gelen (comminis) kelimesinden çıkarılmış bir terimdir.

Genel olarak iletişim, bireyler, kümeler ve toplumlar arasında söz, yazı, görüntü, el, kol hareketleri vb. simgeler aracılığı ile düşünce dilek ve duyguların karşılıklı iletilmesini sağlayan bir iletişim sürecidir (Demirel, 1995). Eğitimde iletişim sürecinin işleyişinde kaynak öğretmen, alıcıda öğrencidir.

Ekip: Ortak bir iş yapmak için bir araya gelmiş kişilerden oluşan gruptur.

Ekonomi: Servetlerin üretimi, bölüşümü ve tüketimini konu alan bilim.

Eksiklik: A. Bir kişide veya bir şeyde olması gerektiği gibi olmayan şey. Eşanlamlısı: kusur.

B. bazı şeyleri veya kişilerin arzu edilen yerde bulunmaları, ya da yetersizce bulunmaları. Kaynak eksikliği, hafıza eksikliği. Karşıtı: fazlalık, Eşanlamlısı: Noksan

Eleştiri: A. Bir ödevin, bir eserin değeri hakkında verilen hüküm.

Entelektüel: A. Zeka ve zihinle ilgili olan şey.

Entelektüel emekçi (kafa işçisi, fikir işçisi)

B. zihni, düşüncesi, felsefesi ve bilimsel araştırmalara veya spekülasyonlara dönük kişi. Eşanlamlısı: Aydın, münevver

Ergenlik: Hayatın, çocukluktan sonra, ergenlikten önce gelen çağı.

Estetik: A. Güzellik duygusunu doğuran veya doğurmaya elverişli olan . estetik bir saç şekli, estetik bir poz.

B. Güzeli, özellikle artistik güzeli veya sanatı konu alan disiplin.

Etik: A. Ahlakla ilgili olan (etik sorunlar)

B. Felsefenin, temel ahlak problemlerini inceleyen bölümü

Fonksiyon: A. Genel anlamıyla, bir kişinin, ya da bir şeyin ait olduğu bütün içinde kendine özgü faaliyeti.

B. Sosyal anlamıyla, bir topluluğun işleyişine katkıda bulunan bireylerin rolü.

Gaye : Erişilmeye çalışılan şey, hedef, amaç.

Gelişmek: Potansiyel olarak veya tohum halinde sahip olunan şeyi, normal bir süreç içinde, açıp yaymak; büyüüp boy atmak ; olgunlaşma yolunda ilerlemek.

Gözlem: Bilmek veya daha iyi tanımak için dikkatle bakmak. Gözlem yapmak, yani olayları daha iyi bilebilmek için, onları dikkatlice inceleyemeli.

Grup: Bazı ortak çıkarların sık sık birlikte olmalarını gerektirdiği veya kolektif bir faaliyet için geçici olarak bir araya gelen az sayıda kişiler.

Hobi: Bir kimsenin, oyalanmak, dinlenmek, boş zamanlarını değerlendirmek için yaptığı iş. (Eşanlamlısı: Merak, mani, alışkanlık)

İfade etmek: Duygularını veya düşüncelerini mimiklerle, jestlerle ve bilhassa sözle açığa vurmak. (Eşanlamlısı: Dile getirmek, izhar etmek)

İşbirliği yapmak: Ortaklaşa yapılan bir işte başkalarıyla birlikte çalışmak.

Kabiliyet: Bir şeye, bir işe yatkınlık.

Kabiliyetli: Bir şey, bir iş için gerekli şartlara veya gerekli niteliklere sahip olan kimse.

Kriz: Genel anlamıyla, bir düzensizliğe, ya da bazen eski düzenin yerini yeni bir düzenin almasına yola açan derin karışıklık.

Kültür: Belirli bir grup insanların geleneksel yaşama ve düşünme tarzlarının tümü.

Medeniyet: Uygarlık

Modern: Çağdaş, aktüel

Moral : Bedene değil de ruha, düşünceye ait olan şey.

Motivasyon: A. Motive etmek, yani bir, ya da birden çok motifleri sürmek eylemi.

(Eşanlamlısı: Haklı göstermek, akıl sahibi)

B. Harekete geçirmek, davranışını belirlemek eylemi

Müfettiş: Öğretimde, ilköğretim kurumlarında, ders programlarının uygulanış tarzını ve öğretmenlerin derslerini, bu programlar uyarınca, ne ölçüde başarıyla verdiklerini, bu programlar uyarınca, kontrol eden. Bakanlık teftiş kuruluna bağlı yüksek dereceli memur.

Sosyal: A. Topluma ilişkin veya topluma ait olan

B. Toplum üyeleri arasındaki ilişkiler. (Eşanlamlısı: Toplumsal, içtimai)

Sürü: Bir arada yaşayan hayvanlar topluluğu.

Sürü içgüdüsü: Sürü içgüdüsüyle hareket eden kişi. (Foulquie Paul, 1994)

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma yüzyüze anket tekniğine dayanan ve sayısal olan bir araştırmadır. Bu anlamda araştırmada amaçta belirlenen araştırma sorularına cevap aranacaktır, dolayısıyla bu araştırmanın genel yapısı tanımlayıcı bir araştırma olup, durum saptamaya yöneliktir, başka bir deyişle araştırmanın hipotezleri söz konusu değil; durum saptamaya yöneliktir.

2.2. Evren ve Örnekleme

2) a. Eskişehir merkezindeki, belediye sınırları içerisinde yer alan ilköğretim okullarının 8. Ve 5. Sınıfları; bu araştırmanın deneklerini oluşturmaktadır.

b. Sistematik tesadüfü anketlere uygulanmıştır.

1. Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğüne gidilerek Eskişehir İl Merkezindeki İlköğretim Okullarının Listesi alınmıştır.

2. Bütün okulların listesi excel programında yazılıp, rastgele bir rakam belirlenip; toplam okul sayısının %10 oranı sayılarak; ilk başlangıç noktasından tesadüfi yöntem ile 10 tane okul belirlenmiştir: 1. Murat Atılgan İlköğretim Okulu, 2. Özel Gelişim Okulları, 3. Yüzüncü Yıl İlköğretim Okulu, 4. Barbaros İlköğretim Okulu, 5. Mehmet Akif İlköğretim Okulu, 6. Melahat İlköğretim Okulu, 7. Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu, 8. Sultandere İlköğretim Okulu, 9. Sami Sipahi İlköğretim Okulu, 10. Dumlupınar İlköğretim Okulu.

2.3. Veriler ve Toplanması

Anket çalışması; yüzyüze uygulanmıştır. Bu uygulamayı, araştırmacı tarafından belirlenen üç tane üniversite öğrencisi, anketör

tarafından yapmıştır. Anketörlere, deneklere anketi; nasıl uygulamaları gerektiğine dair bilgilendirilmiştir.

Verilen bilgide öğrenciye anlaşılır bir dilde, orta sestonu ile hitap edilmesi söylenmiştir.

Deneklerin soruları, anlamayıp soru sorduklarında, dikkatleri dağılmaması için denekler odaya tek tek alınarak yüzyüze uygulamaları söylenmiştir. Yapılan anketin niceliği ve neden yapıldığı deneye kısaca anlatılıp "anket" kavramının bir ceza, bir soruşturma ya da olumsuz bir etkisi olmayacağına dair kısa bir bilgi verilmesi söylenilmiştir. Yapılan anket uygulaması 10 ile 15 dk. Süresinde bitirildiği saptanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Toplam 122 adet anket yapılmıştır. Her anket kodlanmıştır. Kodlanan anketler, SPSS'e (Statistical Packoyer for Socual Science) SPSS 10.01 versiyonuna girilmiştir. Ardından yoruma yönelik olarak frekans tabloları ve çapraz tablolar alınmıştır.

Bu araştırmada anketör kullanılmasının sebebi; o yaştaki deneklerin anketi uygularken araştırmacıya yanlı davranabileceklerinden, birbirleri ile iletişim kurup, anket sonuçlarını direkt ve sağlıklı etkileyeceklerinden dolayı bu yöntem seçilmiştir.

3. SANAT VE SANAT EĞİTİMİ

3.1. Eğitim ve Bölümleri

Genellikle her eğitimci, “eğitim” kavramını farklı biçimlerde tanımlamaktadırlar. “Eğitim” kavramının tanımlarına bakıldığında:

Eğitim, en genel anlamıyla, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir (Fidan ve Erden, 1993).

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972).

Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplumdur (Tezcan, 1992).

Bir eğitimcimizde eğitimi ”Bireyin toplumsal yeteneğinin ve en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi içine alan toplumsal bir süreçtir” şeklinde tanımlamaktadır.

Prof. Dr. Mahmut Tezcan Eğitim Sosyolojisi kitabında eğitimi 5 çeşide ayırmaktadır: Eğitimi kendi içinde çeşitlere ayrılmaktadır:

1. Örgün Eğitim: Okulda yapılan eğitimdir. Plânlı ve programlıdır. Belli yöntemlere göre verilen eğitimdir.

2. Yaygın Eğitim: Her yaş kademesine açık eğitimdir. Örgün eğitim olanaklarından hiç yararlanmamış bireylere, okuldan erken ayrılanlara, meslek dallarında daha yeterli olmak isteyen bireylere yöneliktir.

3. Öğretim: Tek taraflı olarak bireye belli konularda bilgi aktarma işlemidir.

4. Hizmetiçi Eğitim: Belli bir kurumda görevli kişiler, kısa süreli olarak, uğraştıkları alan ile ilgili bilgi vermek için yapılan eğitimidir.

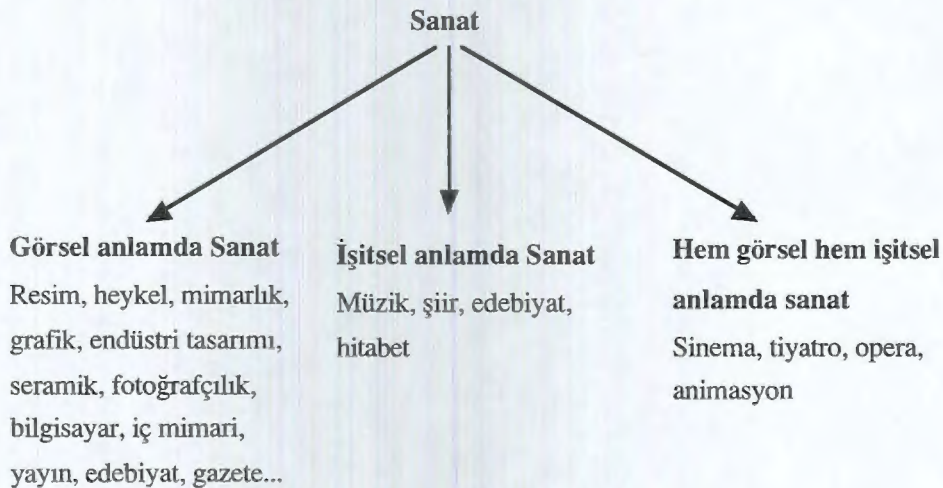
5. İş Başında Eğitim: Kurumlarda çalışan görevlilere, günlük çalışma saatleri içinde, görev yerinde uygulanan eğitimidir.

3.2. Sanat ve Bölümleri

İnsanın duygu ve düşüncelerinin ürünü olan sanat, estetik duygu ve düşünceyi anlatmaya yarayan faaliyetlerinin tümünü ifade eder.

Ünlü sanat tarihçisi Herbert Read “Sanatın Anlamı” adlı kitabında “Sanat hoş giden biçimleri yaratma gayretidir” demektedir. Yine aynı adlı eserde “sanat” sözcüğünün daha çok plastik ya da görsel sanatlara bağlandığını, ancak tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini söyler (Read, 1974).

Sıtkı Erinç 1997’de Anadolu Üniversitesi’ndeki Sanat Kavramları derslerinde sanatın dallarını üç bölümde incelemiştir:

Görsel anlamda sanat: Görme duygusuna hitap eden sanatlar.

Olca Tekin Kırışloğlu “Sanatta Eğitim” isimli kitabında “Bütün sanatları ve bu sanatların birbirleriyle olan ilişkisini, düşünsel boyutta sanatçı, izleyici toplum, kültür ve eğitim bağlamında irdeleyen kuramsal çalışmalara da “Güzel Sanatlar” diye tanımlamıştır.

3.3. Sanat Eğitimi

Sanat Eğitim bir üretim sürecidir ve bireyin iyiyi ve doğruyu yakalayabilmesi için gereklidir. Sanat eğitimi; estetik kaygıların öğretilmesi ve bunlardan kurgusal sonuçların çıkarılmasına yardımcı olur; böylece sanat ürünleri aracılığıyla duygular kişisel paylaşımlarla uzanır. Bilimde doğruyu arayan insan; sanatta, güzeli bulmaya çalışmış ve bütün arayışlara da aslında insanın kendini bulma çabası denilmiştir. Sanat; bireylerin toplumu anlamasını ve toplum içinde yerini bulmasını sağlar. Topluma yabancı biri için, o toplumun değerlendirilmesine yönelik ipuçları ancak sanatla sağlanabilir. Sanat; toplumun değerlerini ideallerini belirler ve günlük yaşamın bir parçasıdır. Bir şehrin caddelerinde yürürken, evlerinin, saraylarının, camilerinin önünden geçerken gördüklerimizden etkileniriz. Kavrandığından daha derin olan sanat, zaman içinde toplum ile değişir ve gelişir (Erbay, 1997).

Sanat bir üst yapı kurumu olan kültürün içinde yer alıp, alt yapıdaki ekonomik ilişkilerle kesin bağlantıları vardır; geçmişte ve günümüzde insanlar arasındaki en büyük iletişim aracı olmuştur. Bugün; sokaklardaki reklam afişleri olsun, televizyon reklamlarına kadar hatta evimizdeki su şişesinin tasarımına kadar her üretimde sanat baş rolü oynamaktadır. İnsanların giyimlerinden, evlerin badanasına, ufak bir saç tokasından, salonlarındaki perdeye kadar sanat; toplumun içindedir; tıpkı etle tırnak gibi... Günlük yaşamımızda bu denli içiçe olduğumuz, insan zekasının en güzel ürünü, sanatı; Tolstoy: "İnsanın bir zamanlar

yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra; aynı duyguyu başkalarının hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk ya da sözlüklerle belirlenmiş biçimler arasında ürperen bir takım çeşitli duyguları, dış dünyaya elle tutulur, gözle görülür şekilde ifade etmek ihtiyacının ürünü olarak; Picasso ise sanatın tanımını "sanat ne değildir ki" şeklinde çok yoğun anlamlı bir cevap vermiştir.

4. PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİ

4.1. Plastik Sanatlar Eğitimi

Yumuşak cisimleri şekillendirme sanatına plastik, sert cisimleri şekillendirmeğe mimar, heykel, oyma, resim ve kazıma, bunları oyarak işlemeğe müsait olan resim dallarında yapılan bütün sanatlara plastik sanatlar denilir (Erbay, 1997).

"Sanat eğitimi, okullarda bugün okutulmakta olan Resim-İş dersi karşılığı kullanılmak istenen bir tanımdır" (Kırıçoğlu, 1991). İlköğretim okullarında Resim-İş dersinin yanısıra İş ve Teknik Eğitimi dersi de okutulmaktadır.

Plastik sanat eğitimi içeriği plastik unsurları (nokta, çizgi, koyu-açık, leke, biçem, doku, boşluk-doluluk, renk) ve teknikleri (kompozisyon, ritm, denge, ışık-gölge, perspektif, armoni) kavratmaktadır.

4.2. Plastik Sanatlar Eğitiminin Yeri ve Önemi

İnsanın kendini yönlendirmesi ve zenginleştirmesi, ancak sanatsal çabalarla yakalanabilir. Sanat alanında deneyimimiz yoksa, hala dünyamız sınırlıdır (Erbay, 1997).

Plastik sanat eğitimi, birey ve toplulukların sanatsal ve kültürel açıdan yetiştirilmesi ile ilgilidir. Bu yetiştirme genel olarak kültürel bilinçlendirme anlamına gelir (San, 1985).

Prof. Dr. Oya Kınıklı Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki yüksek lisans derslerinde plastik sanat eğitimi için: "Bir toplumun çağdaş boyutlara ulaşabilmesi, belli bir eğitim sürecinde geçmesi gerekir. Bu disiplin, ilköğretim okullarından başlayarak, aile içinde aldığı eğitimin üstünde olup disiplinli ve programlı çalışmayı gerektirir. Verilmek istenen disiplin ancak ve ancak plastik sanatlar eğitimi ile

mümkündür. Çünkü plastik sanatlar eğitiminde çocuk, el ve beyin koordinasyonlarını geliştirerek görsel zekasının gelişiminde büyük gelişmeler kaydedilir. Plastik sanat eğitimi insan bilincinin yaratıcılığını ve insanın becerilerini, ortaya çıkarmakla kalmayıp, bireyin toplum içindeki davranışlarını, alışkanlıklarını olumlu yönde etkileyen bir olgudur" demektedir.

Malver "kültür ve düşünüş tarzımızda, günlük ilişkilerimizde, sanatta, edebiyatta, sevinç ve eğlencelerimizde, tabiatımızın ve mizacımızın ifadesidir" diyerek sanatı bir kültür ve fikir ürünü olarak tanıtır. Kültürün özel bir alanı olan sanat; imgeler aracılığıyla gerçekliğin yeniden üretilmesidir (Warringer, 1985). Burada söz edilen yeniden üretilme aşamasında bireyin malzemeyi tanımasında, bireyi yönlendirilmesinde ve bilgilendirilmesinde "plastik sanatlar eğitimi" önemli bir rol oynamaktadır.

Sanat eğitimi; bireyseldir. Bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek, estetik yaşamın yapılanmasını temellendirmek için gereklidir. Sanat; bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapabilmeyi, doğruyu ifade edip seçebilmeyi, bir işi başlayıp bitirme sevincini tatmayı, paylaşmayı, öğrenme isteğinin artmasını ve üretken olmayı sağladığı için önemli ve gereklidir (Erbay, 1997).

Bir çok insan için, gelişmenin temelini sadece bilimin oluşturduğu varsayımı geçerlidir. Ancak günümüzde gerçekleştirilen büyük projelerin tümünde bilim ve sanat adamlarının ortaklaşa çalıştıkları bilinmektedir. Gerçek ilerlemenin gerçek göstergesi sadece bilimde ve teknikteki gelişme değil, aynı zamanda yaratıcı gücün gelişmişliğidir. Biçim duyarlılığı gelişmemiş, estetikten yoksun bir düşünce dünyası ve

eğitim boştur, sığdır. Duygu evreninin dışa en açık olduğu gençlik döneminde insan biçimsel yaratma yoluyla çok yönlü biçimlenmektedir. Bu bağlamda plastik sanatlar eğitimi, "ders" almanın da ötesinde daha başka bir anlam taşımaktadır. Kuşkusuz yaratıcı glerin geliştirilmesi yeterli mekan, zaman ve huzur ister.

Arnheim'in belirttiği gibi, "Düşünme denilen anlama işelvleri, zihinsel süreçler, algının üstünde ve dışında değil aksine algının önemli ögeleridir." ~anatsal yaratmanın gereği olan duyarlı ve seçici tavır, nesnelere ve olaylar arasındaki düzen ya da düzensizlik ilişkilerini titiz bir gözlemle araştırmayı zorunlu kılar. Birleştirebilmek için, ayrıştırabilmek, ayrıştırabilmek için de tanımak gerekir. Bu nedendir ki sanat eğitimi, ilkel taklit itepesine dayalı bir beceri eğitimi değil, keşfetmeye yönelik yaratıcı zekanın eğitimidir. İşte, ğrenci sanat eğitimi derslerinde, doğayla hesaplaşmanın ve keşfetmenin yollarını öğrenecektir (Gençaydın, 1993).

4.3. Plastik Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Amaçları

Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçlarından biri olan; "Türk milletinin bütün fertlerini; beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hr ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmektir." (IX. Milli Eğitim şurası, 1975) Böyle bir birey yetiştirmenin yolu ise sanat eğitiminden geçmektedir.

Sanat eğitimi, bireye insani duyguları aşılayan en güvenli ve tek yoldur. Çünkü, sanat eğitiminin amacı; bireye insan ve doğa sevgisini vermek, paylaşmayı öğretmek; bunların yanı sıra yaratıcı zekayı geliştirmektir. Arnold Gehlen " Eller ve parmaklar beynin uzantılarıdır"

demekle insan zekasını duygularını, yaratıcılığını ortaya koymakta ancak ve ancak "sanat" ile yapabileceğini ima etmektedir. Çünkü parmaklarını ve ellerini en iyi kullanabilenler dikkat edilmelidir ki sanat eğitimi almış; insanlardır.

"Sanat ve sanat eğitimi yalnız hayatta olmayan şeyi hayata katmakla kalmaz, hayatta olan şeyi de güzelleştirir. İlk bakışta dikkatimizi çekmeyen bir çok şeyleri bize göstererek sevdirebilir; böylece bizi hayata biraz daha bağlar. (Yetkin, 1962)

Sanat insanla beraber vardır ve insan yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan olmanın gerçekte tek onuru ve mutluluğu olan sanat; geçmiş kültürleri bugüne aktaran, öğreten, geleceğe ışık tutan en insancıl eylemdir. Sanatın, bireylerin ve toplumların ilerlemesinde, sanatsal ve kültürel gelişimlerinde çok yönlü işlevi vardır. Sanat, bir iletişim aracı olarak, toplumda eğitsel ve kültürel bir işleve sahiptir. (Kırıışlıoğlu, 1986)

Sanat eğitimi "bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede, yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabasıdır" diye tanımlıyorsak, bireyin hayatına bu kadar kökten etki eden sanat eğitiminin etkilerini de göz ardı edemeyiz.

Plastik sanatlar eğitimi; genel eğitimin içinde değerlendirildiğinden, her ikisinin de birbirine hizmet ettiği görülür. İkisi de insanı konu edinmiş ve onun en iyi şekilde yetiştirilmesini amaçlamaktadır (Erbay, 1997). Genel eğitimin amaçlarından bazılarına baktığımızda :

1. Kültürü zenginleştirmek ve biçimlendirmek
2. Toplumun yenilenmesine katkıda bulunmak
3. Yaşam geleneğini korumak
4. Ekonomik verimi arttırmak; iyi üretici, iyi tüketici yetiştirmek

5. Bireyin toplumsallaştırılmasını, toplumsal yaşamın temellerini anlamasını sağlamak.
6. Kendisini nesnel olarak ifade etmek
7. Akılcı ve mantıksal davranış kazandırmak
8. Bireye iyi bir yaşam kazandırmak
9. Sürekli değişme yoluyla yaşamın yenilenmesini sağlamak
10. Bireye iletişim (komünikasyon) becerileri kazandırmak çeşitli düzeydeki insanlarla etkileşimde bulunmada etkililik; onlarda uyumlu çalışma yeteneği ve iletişim kurma gücünü geliştirmek, olarak aralanabilir.

Bu belirtilen amaçlar geneldirler. Kuşkusuz sayıları daha aza indirgenebilir ya da çoğaltılabilir (Tezcan, 1992). Bu amaçlar eğitimin genel amaçları olmakla beraber aslında sanat eğitiminin amaçlarını da kapsamaktadır.

Sanat eğitimi; bireyseldir. Bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilincini örgütlemek, estetik yaşamın yapılanmasını temellendirmek için gereklidir. Sanat; bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapabilmeyi, doğruyu ifade edip seçebilmeyi, bir işi başlayıp bitirebilme sevincini tatmayı, paylaşmayı öğrenme isteğinin artmasını ve üretken sağladığı için önemli ve gereklidir. Sanat eğitimi yapıcı analizi öğreterek, belli şekillerde gözlem, orjinalite, buluş ve kişisel girişimi destekleyerek, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları; olmadan da beyinde gerçekleştirilme gücünü arttırır. Bireyin el becerisi gelişir ve sentez yapmayı öğretir. Elliat W. Eisner Plastik sanat eğitiminin amaçlarını yaklaşımlarını aşağıdaki sıralamayla ortaya koymuştur.

— Entellüktüel gerekliliği için sanat eğitimi (kişiler arası iletişimi, yaratıcılığı, öğrenme isteğini arttırır.)

- Sosyal gereklilik için sanat eğitimi (işbirliğini artırır, kişiye kendini ifade edebilme ve doğruyu seçebilme yeteneğini kazandırır.)
- Kişisel gereklilik için sanat eğitimi (kişinin fiziksel, ahlaksal, estetiksel, heyecansal gelişimini sağlar)
- Üretimsel gereklilik için sanat eğitimi (kişi boş zamanlarını değerlendirir, meslek kazanır, üretime katkıda bulunur). Eğitim bir üretilerdir ve bütün okullarla yakından etkilidir. Bu hem bireyin iyiyi ve doğruyu üretebilmesi, hem de kalitenin ve estetiğin seçilebilmesi açısından gereklidir.(Erbay, 1997)

Prof. Oya KINIKLI "işinin işçisi olmasını bilmeyen, yaptığı işte asla muvaffak olamaz". Sözleriyle sanat eğitiminin gerekliliğine şöyle değinmiştir: Birey aldığı eğitim sayesinde yapabilme yetisi kazanmaktadır. Bu yeti kazanılırken birey yaptığı işi en ufak ayrıntısına kadar bilmeli ve tanımlamalıdır. Bu dikkat ve bu beceri yalnızca sanat eğitimi alan bir birey tarafından gerçekleştirilebilir. Sanat eğitiminin amacı bireye yaşantısında ;önüne balık tutup vermek değil, ona balık tutmasını öğretebilmektir. Diyerek sanat eğitiminin gerekliliğini sunmaktadır.

4.4. İlköğretim Okullarında Plastik Sanatlar Eğitimi

Resmi olarak yapılan sanat eğitiminin birinci aşaması ilköğretim okullarıdır. İlköğretim okullarında plastik sanatlar eğitimi resim iş dersi olarak haftada bir ders saati (40 dk), iş eğitimi dersi adı altında haftada üç ders saati olarak okutulmaktadır . (120 dk.)

Anayasaya göre ilköğretim çağındaki çocuklar için zorunlu 8 yılı kapsayarak içine ilköğretimi de almıştır. Böylece 6-15 yaşları zorunlu öğretim çağı olmaktadır. İlköğretimde amaç; öğrenciye gerekli bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, onu milli ahlak anlayışlarına uygun olarak yetiştirmek, ilgi yetenek ve kabiliyetleri yönünde hayata ve üst öğretim aşamasına hazırlamaktır. (Başaran, 1983)

4.4.1. İlköğretim Çağındaki Çocuğun (9-10 yaş ve 13-14 yaşların) Özellikleri

4.4.1.1. 9-10 Yaştaki Çocuğun Psiko Sosyal Gelişimi

İlköğretim 5.sınıfındaki öğrenci etrafını algılamaya, çevreyle iletişimini arttırdığı gözlemci bir aşamaya gelmiştir. Bu dönemdeki bireyler ergenliğe hazırlık evresi olan bulûğ çağındadır. Arkadaşlık kavramı bu yaşlardaki bireyde önemli; yapılan işler ve aktivitelerde bireysellikten çok kollektif çalışmak ön sıradadır. İletişimin arttığı bu dönemde; bireylerin hem çevrelerinden, hem aile ortamından, hem de birbirlerinden etkileşimleri oldukça fazladır. Gördüklerini uygulayabilme; örneğin kıyafetlerinde, resimlerinde kendi aralarında oynadıkları; çoğu zaman hayatlarını taklit etme olarak yansımaktadır.

İlköğretim okullarında 5.sınıfta okuyan; yaşları 9 ile 10 arasında değişen bu bireyler, yaşlarının yanı sıra cinsiyetlerine göre de değişimler sergilerler. Kız öğrenciler anneye, öğretmenlerine daha çok bağımlı, aynalarla barışık, hem cinsleriyle gruplaşmaya yönelmiştir. Karşıt cinslere ses daha yüksek, genelde tartışma ve yarışma halinde sürekli bir kıyaslamamanın içersine girmektedirler. Bu yaştaki erkek öğrenciler daha çok babaya bağımlı, karşıt cinsten nefret eder görünümlü, kendi aralarında; hayatlarındaki aktiviteye göre gruplaşmış; gruplar halinde hareket eden bir dönemdedirler. Yapılan bu aktiviteler yaşadıkları çevreye göre değişiklikler göstermektedir. En çok yapılan tüm çevrelerde ortak olan aktivite sokakta oynanan futbol maçlarıdır. Bunun yanı sıra balık tutmak, bilgisayar oynamak, misket oynamak, hayvan (sokak hayvanları) kovalamak, hayvan dükkanlarını dolaşmak hobilerinden bazılarıdır. Her iki cinsin ortak olarak hobileri; şartlara ve sosyo ekonomik çevreye göre değişiklik göstermektedir. Ortak olarak en fazla vakitlerini alan unsur ise televizyondur. Bu yaştaki çocukları televizyonda tercih ettiği programlar ise yerli müzik programları,

"pokemon" çizgi filmi ve bu çizgi filmin yasaklanmasından sonra alternatif olarak sunulan " dijimon " isimli benzer çizgi filmidir.

Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu'na göre bu yaştaki çocukların hafızaları oldukça kuvvetli ve olaylardan etkileşimleri normal bir yetişkine oranla iki kat daha fazladır. Bu yaşta çocuk anne baba okul ve çevre tarafından en çok etkilendiği ve ilerideki yaşantısının temelini atıldığı önemli bir dönemin içinde olduğu vurgulanmaktadır.

Kelime anlamı bulûğ çağına girmiş olan (Foul Que, 1994) bu çağın özellikleri belirgindir. Bu çağda çocuk kalbiyle düşünmeye başlar. Bulûğ çağı ergenliğin başlangıcında, bireyi cinsel fenomenlere hazırlayan ve sonunda onu nesil üretme gücüne eriştiren bir olgudur. Çocukluktan bulûğa geçiş bireylerin 5.sınıfta veya daha sonraları karşılaştıkları bir olgudur.

4.4.1.2. 9-10 Yaştaki Çocuğun Grafikselle Gelişimi

Çocuğun yaratıcı etkinliği çevresi ile artan etkileşim sonucu gelişir. İlkokul birinci sınıf ile son sınıftaki çocuk arasında büyük değişiklikler görülür.

Bu yaşlardaki çocuk artık toplumun bir üyesi olduğundan haberdardır ve haberdar oluşu çizgilerine yansıtmaya başlamıştır.

Bu evrede çocuk ayrıntıya ilgi duyarken, giderek resimlerini göstermekten hoşlanmamaktadır. Onları açıklamaktan çekinmektedir. Genellikle kullandığı renkler gelişigüzel seçilmek yerine, gerçeğe uygun bir biçimde seçilmeye başlamıştır.

Bu dönemde çocukların en büyük gereksinimlerinden biri kendi kişiliklerini bulmaları, kendi güçlerinin farkına varmaları ve kendi grupları içinde kendi ilişkilerini geliştirebilmeleridir. Her çocuğun çevresi ve çevresini oluşturan nesnelere ve malzemelerle ilgili olan içten ilişkisini keşfetme ihtiyacı gelmektedir. (Yavuzer, 1993)

9-10 yaş (5.sınıflarda) objektif realist devir yada katı gerçekçi devir başlar. Renk lokal renktir (ışık gölgeden ayrılmış eşyanın kendi rengidir). İnsanlar hiçbir zaman Ayşe'ye, Fatma'ya benzemezler. Çalışmalar hala görseldir. Proporsiyon (vücut oranları) vardır. Yarı gelişmiş bir perspektif mevcuttur. Bu devirde çocuk sadece öğrendiklerini değil, gördüklerini de yapma telaşı içindedir. Gördüklerini yapamamaktan doğan bir çekingenlik başlar. Bu devirde bazı çocuklarda figürler azdır. (Gençaydın, 99)

4.4.1.3. 13-14 Yaşları Arasında Psiko Sosyal Gelişimi

13-14 Yaşları arasında (8.sınıflarda) çevreye olan ilgi artmış, bedensel farklılaşmalar daha belirgin hal almıştır. Bu dönemde çocuk, kişiliklerini bulma evresine girmiştir. Bu kişiliklerini bulma hevesi yaratıcılıklarını olumlu yönde etkiler. Resimlerini ayrıntılarıyla yapmaya başlarlar. Eşyaların ayrıntılarını görüp, bize vermek heves ve isteği içindedirler. Perspektif gelişmek üzeredir. Anlatım yönleri kuvvetlidir.

8 ile 10 yaşına kadar çocuklarda giderek ayrıntıyı görme, nesnelerin niteliklerini ayırmsama bu sistem içinde gelişir. Küçük çocukların resmi henüz ayırmsama özelliğinden yoksun, genel ve global bir görüşün ürünleridir. O yaştaki bir çocuk ağacın ne ağacı olduğunu bilmeden ağaç çizer. Onun için çizdiği insanın kimliğinin önemi yoktur. Ama daha sonra ne bu görüş ve nede öğrenme biçimi önemli yeterli olmaya başlar. (Kırışlıoğlu, 93). Bulûğ çağının özelliği devreye girerek; çevresini adete bir radar gibi algılayan birey resimlerinde gördüklerini anlatmak ister görsel algılamasını, resimsel bir bütünlükte sunabilmesi ise öğreneceği bilgilerdir.

Bu çağlardan en belirgin çizgisel özelliklerinden bir tanesi de parça-bütün ilişkisidir. Her bir parçayı çizerken gösterilen ayrı ayrı

özen, bu iki parçanın birbiriyle boyut, renk, konum gibi ilişkilerinin gözden kaçırılmasına neden olur.

Gerçeğe bağlı kalma endişesi, çocukların resimlerinde görülen özgürlük havasının kaybolmasına neden olur. Ayrıca yaptıklarını beğenmezler kendilerine olan güvenleri azdır. (M.E.B. 1997)

4.4.1.4. 14-16 yaş arası çocuğun psiko- sosyal gelişimi

Bu dönem bireyin hayatında çocukluktan sonra, erginlikten önceki gelen çağdır. Ergenlik, üç safhaya ayrılabilir: ergenlik öncesi (12-14); asıl ergenlik çağı (15-17); asıl ergenlik dönemi (18-20)

Ergenlik öncesi (12-14) dönemde birey daha ergenliğin başlangıcında, bulûğ sırasında, kendisinde bir başkalaşma hissetmeye başlar ve çelişkili duygular, duygusal uyumsuzluklar içine düşer. Bu devirde en göze batan özellik, bireyin kendisini erginden soyutlamasına, ona karşı isyankarca davranmasına rağmen, aynı zamanda erginler sırasına konulmak, ergin muamelesi görmek yönünden sonsuz bir arzu duyar.

Bu dönemde aşırı şefkat isteği, bazen vurdumduymazlık, bazense aşırı duyarlılık gibi tepkiler dengesizlik içersinde sergilenir. Utanma ve utanmazlık duyguları adeta iç içedir. Ergenlik adeta bir tiyatro sahnesini ya da bir film setini andırır. Ne zaman yağmur yağacağı veya ne zaman güneş açacağı belli değildir; fakat izleyici dikkatli ise ne olacağını önceden tahmin edebilir.

Ergenlik dönemindeki birey insanlar üzerinde etki yaratmak için sürekli bir mücadele içindedir. Toplum içerisinde yüksek sesle konuşmak, grup halinde şarkı söylemek, okullarının son günlerinde ders kitaplarını yırtmak, su savaşı yapmak, kendilerinden küçük bulûğ döneminde ki bireylere şaka yapmak örnek verilebilir. Bu dönemdeki çocuklar öğretmenlerinin sürekli hata yapmalarını ya da kendi tabirleri ile köşeye sıkışmalarını beklerler. Duygusal roman ve hikayelere karşı

özel bir ilgi duymaya başlayıp; bu tarzdaki eserlerin edebi şekline dikkat edilmeksizin okunmaya başlanır. Bu dönem aşk şiirlerinin en çok yazıldığı dönemdir. Vücutlarındaki gelişimin farkına varan birey kimi zaman bundan gurur duyar, kimi zamanda utanma duygusuna kapılır. Bu dönemdeki kız bireyler çok çabuk aşık olurlar ve her an sevmeye ve de nefret etmeye hazırdırlar. Genellikle bu dönemdeki ergen kızlar, ergen erkeklere göre daha duygusal, daha bilinçli ve de daha narindirler. Hemen hemen her şeye kırılıp, alınabilirler. Baskılardan çok şikayet edildiği için intihar vakalarının çok görüldüğü kritik bir zamandır. Her iki cinsteki bireyde kılık kıyafet değişmiştir. Etek boyları kıvrılmaya başlanılıp, gazetelerden moda olan günün revaçtaki sanatçılarının resimleri kesilip, biriktirmeye başlanılmıştır. Saçlar daha özenli yapı- lıp, çeşitli saç şekillendiricileri; bulamadıkları yerlerde su ve limonlarla saçlara şekil verilmeye başlanmıştır. Okuldan sonra vakitlerini çağımızın teknoloji araçları internet kafelerde, telefonla konuşularak, spor faaliyetlerinde, televizyon izleyerek geçirirler. Boş zamanlarındaki faaliyetler buldukları çevre ve sosyo ekonomik koşullara göre değişiklik gösterir.

4.4.1.5. 12-14 Yaşındaki Bireyin Çizgisel (Grafiksel) Gelişimi

Sürekli kendini ispat dönemine girmiş birey olumlu faaliyetler gösterirse; bu dönemde yaptığı çalışmalarda dikkat çekme, iz bırakma uğruna bir itina ve titizlik sezilir. Duygusal coşku ve yoğunluğun verdiği iç kapanıklıkla birey sözsözsel ifadeden çok grafiksel ifadeye yönelir. Artık üç boyutlu kavramı belirginleşmiştir. Ayrıca resimlerinde form ve espas olguları görülmeye başlanmıştır. Işık, gölge, figürler önem kazanmaya başlamıştır. İlköğretim çağındaki bireylerin genel özelliklerinde bir karmaşıklık gözlenmiştir. Bu karmaşıklığın nedenini Milli Eğitim Bakanlığı'nın 97 yılında Resim iş öğretmen kılavuzu kitabında şöyle sıralamıştır.

1. Yaşantıları ve deneyimleri artmıştır.
2. Okulun ve toplumun etkileri kendini gösterir.
3. Fiziksel çevresine ilgi artmıştır.
4. El becerileri artmıştır. İşin tekniği daha iyi kavranmıştır.
5. Yetişkinlere erişme çabası vardır.
6. Kendini kabul ettirme isteği duyar.
7. Kendi çalışmalarını ve diğer çocukların çalışmalarını eleştirme yeteneği gelişmiştir.
8. Kültürel etkilere açıktır.

5. İLKÖĞRETİMDE PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

"Türk Milletinin tarihi bir vasfı da güzel sanatlara sevgisini mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle başlayarak inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür".

M. Kemal ATATÜRK

Günümüzde çağdaş Türk insanını yetiştirmek için sanat eğitimi vazgeçilmez bir unsurdur; ancak bu görüş tüm ilgililerce paylaşılıp işlerliğe kavuşturulmasında yetersizlikler vardır.

Çağdaş insanın temel haklarında biri olan "eğitim hakkı" içerisinde "sanat eğitimi hakkı" önemli bir yer tutmaktadır. Zorunlu eğitim olarak kabul edilen ilköğretim kurumlarında uygulanan sanat eğitimi olması gereken standartlarda değil; birçok sorunla karşı karşıya kalmış bir konumdadır.

Sanat eğitimi, bir bütün olduğu ve bir sistem bütünlüğü içinde ele alınmayı gerektirdiği halde Türkiye’de bu ilke henüz yeterince uygulanmamaktadır. Bu durum sanat eğitiminin değişik tür, dal, boyut ve düzeyleri arasında önemli tutarsızlık ve kopukluklara yol açmaktadır. Sanat eğitiminin sanatsal, bilimsel ve teknolojik boyutları her zaman sağlıklı bir denge kurulması gerektiği halde bu ilkeye henüz yeterince uyulmamaktadır.(M.E.B. Komisyon, 1990)

Genel eğitim dizgesi içinde sanat eğitimi ve özellikle de plastik sanatlar eğitimi olması gereken ile olan durumların sürekli çeliştiği bir alandır.

Genç nüfusun giderek yoğunluk kazandığı, günümüz Türkiye’ sinde ilköğretime yığılan öğrenci kalabalığı her gün artmaktadır. İlköğretimde uygulanan liseye giriş sınavları, diğer derslerin yoğun temposu,

toplumdan ve sosyo- ekonomiden kaynaklanan sorunlar bazı değerleri alıp götürmüştür. Bu değerlerin başında sanat eğitimi gelmektedir.

Ulusal eğitim çizgimizin sürekli değişmesi, eğitimi uzun vadede insan yetiştirmeye yönelik yapıdan yoksun bırakmıştır. Sorunlara kısa vadede ve tek yönlü çözümler aranması, eğitimde ağırlığın sürekli fen ve matematik alanlarına verilmesi plastik eğitimini disiplinler dışı boş zaman uğraşı konumuna getirmiştir. (Kırışlıoğlu, 1993)

Plastik eğitimini etkileyen sorunları şöyle sıralamak mümkündür:

5.1. Sanat Eğitimsinden Kaynaklanan Sorunlar

Sanat eğitiminde öğretim büyük ölçüde öğretmenle öğrenci arasındaki kişisel iletişimi oluşturmaktadır. Eğitimci ne kadar bilgili olursa olsun, önemli olan eğitmenin o bilgiyi öğrencinin seviyesine getirip onlarla paylaşabilmesidir

Eğitmen; öğrenciyi büyük estetik duyarlılığa ve yaratıcı güce sevk eden, öğrenim tecrübesini aktaran kişidir. Öğrencinin plastik sanatlar eğitiminde kullandığı araçları ve gereçleri tayin eder, bu maddeleri tanımlamasında yol gösteren; yani plastik sanat eğitiminin o okuldaki kaderini belirleyen yine öğretmendir.

Türkiye’de bazı ilköğretim okullarında öğretmen atamalarında yaşanan karmaşa dolayısıyla; plastik sanatlar eğitimi için ayrılan Resim-iş derslerine diğer branşlardaki öğretmenler girmektedir. Bu durum eğitim sistemimizde önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Sanat eğitimci, hem yaratıcılığının ürünü olan sanatının, hem de eğitimcinin gerektirdiği doğruları yerine getirmekle büyük gayret sarfetmektedir. Eğitimci güncel olurken, sanat eğitimi konusundaki estetik kuralları, tarih konularını ve başlıca sanat eserlerinin dönemlerini ve stillerini fizyolojik ve sosyolojik temellerini öğrenmelidir. Öğretmenin

felsefesi, şahsiyetini, sağlığı, akademik ve mesleki hazırlığı, öğrencilerle olan ilişkisi, ahlak ve fazilet sahibi olması gibi şahsi özellikleri yanı sıra, öğrencinin ihtiyaçlarına dikkat etmesi, ilgilerini, uyandırması, adaletli davranması, uyumlu, düzenli ve hevesli olması, hatta sesi, görünüşü gibi etkenler eğitimde etkili olmaktadır. (Hesapçı oğlu, 1988)

5.2. Okul Müdürü ve Müfettişlerden Kaynaklanan Sorunlar

Okul müdürü bulunduğu eğitim kurumuna ilişkin işlerin denetlenmesi ve yürütülmesi ile görevlidir. Yönetmelikler doğrultusunda yetki ve sorumluluklarını kullanır. Okul müdürü, bütün derslerin amaçlarını, özel yönlerini, gerekli eğitim teknolojisini bilmek zorundadır.

Öğretmenlerini denetleyen okul müdürü sanat eğitimi konusunda bilgi sahibi olmalı; sanat eğitiminin "eğitim" içerisindeki yeri ve önemi konusunu yeterince kavraması gerekmektedir. Genellikle Türkiye'deki ilköğretim okullarında Resim- iş dersinin önemi sergilerde okul adı duyuruldukça ortaya konulmaktadır. Okul müdürlerinin Resim- iş öğretmenlerine okul içi ve okul dışı verdiği görevler oldukça zaman almakta ve çoğu müdür Resim- iş öğretmenlerini bu konuda mecburi tutmaktadır.

Müfettişlerin durumu, kusur anlayışının yaygın olduğu, teftiş sistemimizin olumsuzluklarından başka sanat eğitimi doğrudan ilgilendiren sorunlar da vardır. Bunlardan ilköğretim okullarındaki sanat eğitimi derslerini teftiş eden müfettişlerin yine aynı branştan olmaması en büyük sorundur.

Müfettişlerin günlük plan vb. araçlarda eksiklik aramaktan çok, çağın yeniliklerini takip etmeleri ve öğretmenler bunları aktarmaları gerekmektedir.

5.3. Sanat Eğitime Ayrılan Süreden Kaynaklanan Sorunlar

İlköğretim kurumlarına Resim- iş dersine haftada bir ders süresi verilmiştir. Bir ders süresi 40 dk.veya 50 dk olmaktadır. Durum böyle olunca Resim- iş dersinin baş düşmanı süre darlığıdır diyebiliriz. Öğrencinin derse hazırlanması, öğreticinin malzemeyi ve konuyu tanımlaması ve bir resme başlanıldığında, onun neticelenmesi imkansız hale gelmektedir. Çoğu zaman resim yarıda kalmakta ve öğrenci resim yapma zevkine varamamaktadır.

Her öğrencinin bireysel ve kültürel açıdan sanattan kazanacağı değerler vardır. Eğer öğrencimizin kültürel eğitiminin zorunluluğuna inanıyorsak, okullarda her öğrencinin bu eğitimden yeterli süreler içinde pay almasına da olanak sağlanmalıdır. (Kırışlıoğlu, 1991)

İlköğretim okullarında okutulan İş- eğitimi dersleri; branş öğretmeni eksikliğinden resim iş öğretmenleri tarafından okutulmaktadır. Bu dersin haftada 3 ders saati olması resim-iş öğretmeni tarafından bir avantaj teşkil etmektedir. Resim- iş dersindeki konuları iş eğitimindeki konularla bütünleştirmesi, sanat eğitimi açısından önemli bir rol oynamaktadır.

5.4. Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar

Öğrencinin fiziksel özellikleri, plastik sanatlar eğitiminde önemlidir. Örneğin; yaş, boy, ağırlık, cins, zeka, özel yetenek, gelişme ve büyüme özellikleri, bedensel enerjisi, sağlık durumu, ilgi ve amaçları, değer sistemi, motivasyon seviyesi, ihtiyaçları, umut ve istekleri, davranış özellikleri, başkalarıyla ilişkisi ve kişisel özellikleri plastik sanatlar eğitimindeki başarısını etkiler. Öğrencinin bilgi azlığı, yetersizliği yada rahatsızlığı, zihin dalgınlığı, düşsel yaklaşımı, hayal gücü plastik sanatlar eğitiminde önemli bir rol oynar. Beyin refleksleri kişiden kişiye değişir. Bir sanat çalışması öğrencinin yapısını, neleri

bildiğini ve nelere dikkat ettiğini göstermesi açısından önemlidir. Plastik sanatlar eğitimi almış kişiler; sanatsal çalışmayı yakalamayı, doğadan izlenimler almayı, kişiliğini geliştirmeyi aklını kullanmayı öğrenir. (Erboy, 1997)

Öğrencinin bulunduğu çağ; bulûğ veya ergenlik çağının getirmiş olduğu etkiler plastik sanatlar eğitimini olumlu ve olumsuz yönden etkilemektedir.

5.5. Genel Eğitimden Kaynaklanan Sorunlar

Eğitim süreçlerinin hemen bütün ülkelerde geleneksel ve tutucu nitelik taşıması, yalnızca kültürü tanıtmak ve yaymakla yetinip, geliştirme olanakları üzerinde durmayışi nedeniyle, örgün eğitim ve çağ koşullarının gerisinde kalmıştır.

Eğitim kurumlarının çağ koşullarına göre düzenlenmesi ve oluşturulması bilimsel bir yaklaşımı gerektirmektedir. Eğitim uygulamalı bir bilim alanıdır. Bu bakımdan yenileşme çabalarının, kağıt üzerine özellikle çizilmiş yapı değişiklikleriyle, yapılan konuşma ve tartışmalarla ya da herkesin kendi tecrübe dağarcığında çıkararak ortaya attığı önerilerle gerçekleşeceği düşünülmelidir.

Eğitimde yenileme, herşeyden çok, birey davranışlarının saptanması bu amaçlar ile değerlendirme süreçleri arasındaki boşluğun doldurulması gerekmektedir.

Eğitim amaçları örgün eğitim çabalarının dayanağıdır. Eğitim amaçlarının kaynağı bilimsel olgulara ve araştırmalara dayalı bir eğitim felsefesidir. (Varış, 91)

Milli eğitimimizin jeopolitik durumumuzla, toplum yapımızla, tarihimize, ekonomik koşullarımızla, gelişmiş hukuk kavramımızla, politik düzenimizle, kültürel temellerimizle ilişkilerini bağlantılı olarak

inceleyen ve ileri ulusların eğitimlerinin dayandığı felsefenin ana çizgilerini ortaya koyan çalışmalar yapılmamıştır.

Milli eğitimimizin, sistematik bir kuramı değil birey yada grup anlayışı yanında özellikle toplumsal, politik ve ekonomik baskıların etkilerini izlemiş çalışmalar, toplumumuz gelişme gücü ve kalkınmamıza hız ve güç kazandıran doyurucu bir ağırlık getirememiştir. Eğitimin en önemli amaçlarında biri sosyal yönden yararlı kavramlar oluşturma olmasına karşın öğrencinin gerçekleştirmek istediği son ve kesin amaç yaratıcılıktır.

Çocukların kendilerine güvenli, kendilerini geliştirip gerçekleştirebilen, bağımsız olabilen kişilikler geliştirmeleri kendileriyle birlikte çevrelerini de biçimlendirebilen, kendini dış dünya ile birlikte yaşadıklarına tüm insanlara karşı sorumluluk duyan, üretken olabilen, dengeli ama coşkulu, akıllı ve duyarlı kişiler olmaları vs. ile vs. dışı alanların birlikte eğitilmesine bağlıdır. Çocuğun ancak ilkokul eğitimi döneminde soyut- uysal kavramlar geliştirdiği düşünülürse erginliğe dek olan bu dönemde henüz imgesel düşünme yetisini yitirmemiş olan çocuğun bu yetiyi koruması da sanat eğitiminin temel amaçları arasındadır.

5.6. Okulların Yapısından Kaynaklanan Sorunlar

Eğitim ortamı eğitsel etkinliklerin meydana geldiği öğretme- öğrenme süreçlerindeki iletişim ve etkileşimin oluşturulduğu, personel araç- gereç, kurum örgüt gibi öğelerin oluşturulduğu çevre olarak tanımlanabilir.

Türkiye’de ilkokul binaları geleneksel sınıf anlayışıyla hazırlanmıştır. Bütün dersler aynı sınıfta yapılır. Derslerin içeriğine uygun fiziki ortam sağlamak olanaksızdır. Plastik sanatlar eğitimi, öğrencilerin rahat çalışabilecekleri geniş, aydınlık, araçlarla donatılmış özel yer

gerektirir. Kimi okul binalarında resim- iş ve iş eğitimi atölyeleri bulunurken, kimi binada bu imkan yoktur.

Böyle bir çalışma alanında yanında, okulun genel donanımı ve dekoru çocuğun yaratıcı yönlerini geliştirici,estetik beğeni düzeyini arttırıcı rol oynayacak biçimde düzenlenmelidir.

Türkiye'deki okullar genellikle bu özelliğe sahip değildir. Sınıflarda çok sayıda öğrencinin bir arada oturduğu sık sık arka arkaya düzenlenmiş sınıf düzeni gözlenir.

Genellikle alt kat sınıflarının pencereleri demir parmaklı ve camlar çocuklar dışarı bakmasın diye yarısına kadar boyalıdır.

Okula girişte bir kasvet havası hissedilir, renkler, düzen, insanları karamsarlığa itmektedir.

6. SOSYAL ÇEVRE, EKONOMİK VE KÜLTÜREL FAKTÖRLERİN PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİNE YANSIMASI

6.1. Giriş

Eğitim, en genel anlamıyla, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim süresince kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Günümüzde okullar, eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur. Eğitim yalnızca okullarda yapılmaz. Ayrıca eğitim ailede, işyerinde, çevrede, camide ve insanların oluşturdukları çeşitli gruplar içinde de yer alır. (Fidan Erden, 1993)

Eğitim ve öğretim içiçe olan bir kavramdır. Eğitim insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olup, öğretim tek taraflı olarak bireye belli konularda bilgi aktarma işlemidir. Eğitim aileden başlayıp mezara kadar süren bir süreçtir.

İnsanın kişilik yapısı büyük ölçüde içinde doğduğu ve yetiştiği kültür tarafından belirlenir. Her toplum kendi kültürünün özelliklerini yeni kuşaklara geçirir. Toplumun bireyleri kendi kültürünün istek ve beklentilerine uyacak şekilde etkilemesi ve değiştirmesine “kültürleme” denir. İnsanın çocuk, genç ve yetişkin olarak kendi toplumu ile bütünleşmesi toplum içinde etkinlik kazanması ve yetişmesi sırasında karşılaştığı bilinçli ve bilinç dışı öğrenmeler bu süreç sonunda elde edilir (Güvenç, 1972). Bu kültürleme süreçleri plastik sanatlar eğitimi ve eğitimi etkileyen en önemli faktörlerdir.

6.2. Plastik Sanat Eğitiminde Ailenin Rolü

İnsanlar kişiliklerinin temelini oluşturan bir kısım davranışı aile ortamında kazanır. Ailede yazılı olmayan yasalar vardır. Hangi davranışların onaylanacağı, çocukların hangi davranışları hangi ortamda nasıl göstermeleri gerektiği maksatlı olarak oluşturulur.

Birçok ülkede çocuk ve gençlerin büyük çoğunluğu okul eğitimi görmesine rağmen, eğitimin önemli bir kısmı okul dışında gerçekleşmektedir. Okul dışı olan aile ortamı, sosyal çevredir. Sınıfa girildiğinde öğrencilerin nasıl bir aile ortamından hemen hemen tüm davranışlarından belli olmaktadır.

Türkiye’de sanat ve sanat eğitimine yeterince önem verilmediği için çoğu yetişkinde bu konuya dar açıdan bakmaktadır.

Anne babaların çocukların sanat eğitimindeki olumsuz tavırları çocukları da etkilemektedir.

Veliler resim çizmeyi boşa geçen zaman olarak değerlendirmekte bazı çevrelerde resim yapmalarını engellemektedirler.

Diğer derslerinde başarısız olan çocuk tembel olarak nitelendirilip; onun güzel resim çizebilmesi kimseyi ilgilendirmez ve bundan ötürü övgü alamaz.

Çocuk için resim yapmak duyguları ve izlenimlerini anlatma aracı olmasından dolayı çok önem taşımaktadır. Bu konuya eğilmeyen veliler çocukları bu yönde etkilemektedirler.

Çocuğun plastik anlatım biçimleri, onun özel tavrını ve genel tutumunu anlamak için en iyi araçtır. Çünkü resmiyle çocuk, kendi iç dünyasıyla çevresindeki olaylar hakkındaki tutum görüş ve düşüncelerini yansıtma olanağı bulur. (Yavuzer, 1993)

Çocuğun resimlerine baktığımızda ailesinin yaşantısını, çocuğun iç dünyasını, çevresinin etkilerini görmek mümkündür.

Haluk Yavuzer’in “Resimleriyle Çocuk” kitabından alınan bu resimde (Resim:1) ilkokul beşinci sınıf öğrencisi olan öğrencinin özgüveninin olmadığı, ailesinin baskın ve otoriter bir anne modelinin egemen olduğu görülmektedir. Yazara göre genel izlenimin ailede iletişim kopukluğu ve okul başarısının çok olumsuz olduğu ortaya konulmuştur. Bu resme bakılarak baskın roldeki annesini bir dağda

resmetmekle aile içindeki iletişim kopukluğunu, özellikle annenin kendisinden çok uzaklarda olduğunu anlatmaya çalışmaktadır.

Yakın çevre ilişkilerini konu alan resimlerde açıkça ifade edilen şeylerin ötesinde çizimlerin öyle biçim ve içerik özellikleri vardır ki, bunlar çocuğun duygu ve tutumlarını simgesel olarak anlatır. Aile üyelerinin resmini çizerken, bu özellikler çocuk tarafından bilinçsizce dışa vurulur.

Araştırma yapılan okullardan alınan örnek resimlerden biri olan (Res:2)'deki anlatmak istenilen sıcak bir kış akşamında mutlu bir aile ortamı verilmek istenilmiştir. Babanın çocukla oynaması, yaşının özelliği olan babaya düşkünlüğü bir göstergesidir. Baba kamyon şoförlüğü yapan, alkol kullanan, şiddet eğilimli bir bireydir. Resmin çoğunluğunu sıcak renkler oluşturmaktadır. Boyama tekniğine bakılacak olursa ilköğretim beşinci sınıftaki bu erkek öğrenci derse karşı ilgili, pastel tekniğini uygulamış, içerisine dönük, uyumlu bir çocuk olduğu görülmektedir.

Yine Haluk Yavuzer'in aynı adlı eserinde ele alınan (Res:3)'teki ifade oldukça dikkat çekmektedir. İlköğretim beşinci sınıf öğrencisi bu resminde, aile resmi olarak anne, baba ve kardeşini kayıkla denize açılırken resmetmesi anlamlıdır. Aile içinde ilgi ve sevgi görmediğini, kardeşini kıskandığını ve yalnızlığını dile getirmektedir.

11 yaşındaki kız çocuğu tarafından yapılmış bu resimde (Res:4) çevreyle olumsuz ilişkiler ve uyumsuzluk problemi sergilenmektedir. Ailesinin özellikleri tartışmalı ve babanın çocuğa yeterince ilgi göstermediği, sağlıksız duygusal ve sosyal bir etkileşimin egemen olduğu bir aile ortamı; anne, baba ve abla ile olumsuz ve gergin ilişkilerin yaşandığı ortadadır. Çocuk, resmin üst köşesine çizdiği kendi resmiyle, ortaya çizdiği anne ve ablası, karşı köşeye farklı yöne çizdiği babası arasında iletişim kopukluğu net bir şekilde ifade etmektedir.

Resim:5'e bakıldığında bu resmi çizen erkek çocuğun tek çocuk olduğu görülmektedir. Ailesinin özelliği parçalanmış olmasıdır. Çocuk arkadaşlarıyla ilişkilerinde olumsuz ve yetersiz davranışlar sergilemektedir. Okuldaki başarısı çok zayıftır. Bu resmin önemli özellikleri, anne ve babası birbirinde ayrı olması ve çocuğun onlara özlem duymasındır. (Yavuzer, 1993)

Tüm bu örneklerden anlaşıldığı gibi çocuk aile, çevre ve sosyal yaşantısından etkilendiği hemen hemen her konuyu kendi iç dünyasında yorumlayıp, resmetmektedir. Resimlerde onun iç dünyasının dışa yansımaları görülmektedir. Bu resimlerde çocuğun aile faktöründen nasıl etkilendiği belirlenmiştir.

6.3. Plastik Sanatlar Eğitiminde Sosyal Çevrenin Rolü

6.3.1. Kültür

Kültür; alt yapıdaki üretim ilişkilerinin üst yapıya yansımalarıdır. "Kültür" kelimesinin sosyolojik anlamı, bir topluluğun tüm yaşam biçiminin ifadesidir. Kültür, öğrenilmiş davranışlar ve bu davranışların sonuçlarından meydana gelen bir bileşimdir. Onu bir araya getiren öğeler, belli bir toplumun üyelerince paylaşılır ve aktarılır. Yemek yeme, giyim kullanılan dil, ölü gömme, kitap okuma vs.'yi içine alan bir kavramdır. (Tezcan, 1992)

Bir başka deyişle kültür, insan davranışının öğrenilen kısmıdır. Kültür toplumsal kalıttır denilebilir; bir toplumsal grupta kuşaktan kuşağa aktarılır.

6.3.2. Kültür-Eğitim İlişkisi

Eğitimin temel görevlerinden bir tanesi, toplumun kültürel mirasını genç kuşaklara aktarmasıdır. Eğitim toplumun kültürel yapısına göre biçimlenir.

Toplumun kültürel yapısı, gelenek ve görenekleri, yaşam biçimleri eğitime etki eden en önemli faktörlerdir. Sanat eğitiminde çocuk bulunduğu çevre, ortam ve kültüründen etkilenir.

Plastik sanat eğitiminde; sosyal çevreyle iletişim kaçınılmazdır. Sanat eğitimcisinin, sanat faaliyetine katılan öğrencinin, tüm topluma sanatı yaymak suretiyle sanatın iletişim rolünü de yerine getirmesinde, sergileme önemli rol oynar.

Plastik sanat eğitiminde; ideal eğitim, ancak okul, eğitim kurumlarını destekleyen kişi, kuruluş, toplum ve aile işbirliğinin desteğiyle olur.

Sanat eğitiminin uygulanmasında, okul içi çevre kadar, dış çevrenin kullanılması da zorunludur. Sanatın toplumdaki bireyleri birleştirme özelliği vardır. Sanat eseri; ister bir okul duvarında, ister bir piyeste, isterse bahçe duvarlarında olsun birden fazla kişiyi aynı duygular içerisinde, sürükler ve birleştirir.

Öğrenci okulda aldığı eğitimi, yaptığı aktiviteleri çevreyle paylaşmayı, sever ve onları çevresinde anlatır. Yapılan resim ve iş çalışmalarında çevreden etkilenir, onlardan fikir alışverişinde bulunduğu dönemler olur.

Bir eğitim kurumu olarak okul, kendi dört duvarlarının arasında yapay olarak üretilen havadan çok, tamamen içinde bulunduğu ülkenin ve toplumsal havasına bağlı olarak işlevini sürdürmektedir. Durum böyle olunca farklı sosyal çevrelerde bulunan okullarda ki sanat eğitiminde de farklılaşmalar görülmektedir. Ancak öğretmenin hazırladığı yıllık plan müfredata uygun olması ve diğer çevrelerdeki öğretmenlerle iletişim halinde olup, onlarla işbirliğine gitmesi halinde plastik sanatlar eğitimindeki bu farklılaşma ortadan kaldırılabılır.

7. BULGULAR VE YORUM

7.1. Giriş

İlköğretim okullarını 5.ve 6.sınıflarında uygulanan anket formu aşağıda verilmiştir. Bu ankette öğrencilerin sosyo- ekonomik, kültürel yaşantılarının belirlenmesinde, her şeyden çok oluşan sanat eğitime öğrenci velilerinin bakış açıları öğrenci gözüyle olduğu araştırılmıştır. Bu anket çalışmasında amacı ebeveynlerin düzeylerini belirlemek ve plastik sanatlar dersini nasıl etkilediklerini çocukları gözüyle belirlemektir.

Uygulanan anketin veri sonuçları belirlenen ve alt problemleri destekleyici nitelikte çıkmıştır.

Uygulanan anket soruları sırası ile aşağıda verilmiştir.

7.2. Anket Soruları

1. Babanızın mesleği nedir?
2. Babanızın öğrenim durumu nedir?
3. Annenizin mesleği nedir?
4. Annenizin öğrenim durumu nedir?
5. Oturduğunuz konut
6. Aylık net geliriniz?
7. Resim yapma konusunda kendinizi yetenekli buluyor musunuz?
8. Okul içinde ve okul dışında resim yapmaktan hoşlanıyor musunuz?
9. Boş zamanlarınızda resim yapar mısınız?
10. Çevrenizde güzel sanatlar galerini ve atölyelerini biliyor musunuz?
11. Resim sergilerini geziyor musunuz?
12. Yaptığınız resimlerin sergilenmesini ister misiniz?

13. Sizce okulda gördüğünüz resim-iş dersine ayrılan süre yeterli mi?
14. Resim yapmak size sıkıcı geliyor mu?
15. Resim yaparken ailenizin ya da arkadaşlarınızın yardımını ister misiniz?
16. Sizce resim- iş dersi diğer dersler kadar önemli bir ders değil mi?
17. Resim- iş dersinde öğrendiğiniz becerileri günlük yaşamda kullanabileceğinize inanıyor musunuz?
18. Resim-iş dersinin yaratıcılığınızı geliştireceğine inanıyor musunuz?
19. Resim-iş dersinde başka bir dersi çalışmak ister misiniz?
20. Resim yaparken harcadığınız zamanın boşa gittiğini düşünüyor musunuz?
21. Ailenizde resimle ilgilenen var mı?
22. Aileniz resim yapmanızla ve yaptığınız resimlerle ilgilenirler mi?
23. Aileniz resimlerinizi evin duvarına asmaya izin verir mi?
24. Resim-iş dersiyle ilgi çalışmalar yaparken aileniz düşünce olarak size yardımcı olur mu?
25. Bazı zamanlarda ailenizin bir üyesine resim- ödevlerini yaptırır mısınız ?
26. Aileniz sizin resimlerinizi beğenir mi?
27. Aileniz için resim-iş dersi önemli mi?

7.3. Anket Sorularının Frekans Tabloları ve Analizleri

Uygulanan bu anket çalışmasından alınan frekans tabloları ve bulguları şöyledir.

Tablo : 1 (Babanızın mesleği nedir?)

	Frekans	Yüzde	Yüzde	Yüzde
Asker	1	,8	,8	,8
Serbest Meslek	18	14,9	14,9	15,7
Kendi başına çalışan	17	14,0	14,0	29,8
İşçi	32	26,4	26,4	56,2
Memur	19	15,7	15,7	71,9
Yönetici	3	2,5	2,5	74,4
Emekli	19	15,7	15,7	90,1
Öğretmen	5	4,1	4,1	94,2
Çiftçi	1	,8	,8	95,0
Mühendis	5	4,1	4,1	99,2
Çalışmıyor	1	,8	,8	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 1 kişi asker diyen, araştırmanın %0,8'lik dilimini, serbest meslekle uğraşan 18 kişi, araştırmanın %14,9'luk dilimini, kendi başına çalışan 17 kişi, araştırmanın %14,0'lık dilimini, işçi olan 32 kişi, araştırmanın %26,4'lük dilimini, memur diyen 19 kişi, araştırmanın %15,7'lik dilimini, yönetici diyen, 3 kişi araştırmada %2,5'lik dilimini, emekli diyen, 19 kişi araştırmada %15,7'lik dilimini, öğretmen diyen, 5 kişi araştırmada %4,1'lik dilimini, çiftçi diyen, 1 kişi araştırmada %0,8'lik dilimini, mühendis diyen, 1 kişi araştırmada %0,8'lik dilimini kapsamaktadır. Araştırma 121 denek üzerinde uygulanmıştır.

Bu soruda Türk toplum yapısını oluşturan ataerkil aile yapısındaki aile reisi olan "babanın" mesleki dağılımı ortaya konulmaktadır.

Tablo : 2 (Babanızın öğrenim durumu nedir?)

	Frekans	Yüzde	Yüzde	Yüzde
İlkokul	30	24,8	24,8	24,8
Ortaokul	25	20,7	20,7	45,5
Lise	44	36,4	36,4	81,8
Üniversite	21	17,4	17,4	99,2
Lisansüstü	1	,8	,8	100,0
toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna ilkokul diyen 121 kişiden 30 baba %24,8, ortaokul diyen 25 baba %20,7, lise diyen 44 baba %36,4, üniversite diyen 21 baba %17,4, lisansüstü diyen 1 baba araştırmancının %0,8'lik dilimini oluşturmaktadır.

Bu soruda babanın eğitim durumu ortaya konulmaktadır.

Tablo : 3 (Annenizin mesleği nedir?)

	Frekans	Yüzde		
Ev hanımı	100	82,6	82,6	82,6
Serbest meslek	3	2,5	2,5	85,1
İşçi	4	3,3	3,3	88,4
Memur	3	2,5	2,5	90,9
Yönetici	2	1,7	1,7	92,6
Emekli	2	1,7	1,7	94,2
Öğretmen	4	3,3	3,3	97,5
Hemşire	2	1,7	1,7	99,2
Çalışmıyor	1	,8	,8	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna ev hanımı diyen 100 kişi, araştırmanın %82,6'lık dilimini, serbest meslekle uğraşan 3 anne, araştırmanın %2,5'lik dilimini, işçi olan 4 anne, araştırmanın %3,3'lük dilimini, memur diyen 3 anne, araştırmanın %3 'lük dilimini, yönetici diyen, 2 anne araştırmada %1,7'lik dilimini, emekli diyen, 2 anne araştırmada %1,7'lik dilimini, öğretmen diyen, 4 anne araştırmada %3,3'lük dilimini, hemşire diyen, 2 anne araştırmada %1,7'lik dilimini, çalışmıyor (özürlü) diyen, 1 kişi araştırmada %0,8'lik dilimini kapsamaktadır. Araştırma 121 denek üzerinde uygulanmıştır.

Bu soruda annenin aile ekonomisine katkısı öğrenilmek istenilmiştir. Bu verilere göre çoğunlukla %82,6'lık bir kesim ev hanımlığı yapmakta ve gelir sadece babadan gelmektedir.

Tablo : 4 (Annelerin öğrenim durumu nedir?)

	Frekans	Yüzde		
İlkokul	52	43,0	43,0	43,0
Ortaokul	26	21,5	21,5	64,5
Lise	33	27,3	27,3	91,7
Üniversite	10	8,3	8,3	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişi şöyle yanıtlamıştır. İlkokul diyen 52 anne %43, ortaokul diyen 26 anne %21,5, lise diyen 33 anne %27, üniversite diyen 10 anne %8,3, dilimini oluşturmaktadır.

Bu soruda annenin eğitim durumu saptanmak istenmiştir. Alınan verilere göre uygulanan ankette ilkokul mezunu %43 ile fazla bir kesimi oluşturmaktadır.

Tablo : 5 (Oturduğunuz konut)

	Frekans	Yüzde		
Kira	26	21,5	21,5	21,5
Lojman	12	9,9	9,9	31,4
Kendi evimiz	83	68,6	68,6	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna verilen yanıtlar şöyledir.

Kira diyen 26 kişi anketin %21,5'lik dilimini, lojman diyen 12 kişi anketin %9,9'luk dilimini, kendi evimiz diyen 83 kişi anketin %68,6'lık dilimini.

Bu soruya göre %68,6 kişinin kira problemi olmadığı görülmektedir.

Tablo : 6 (Aylık net geliriniz)

	Frekans	Yüzde		
100-200milyon arası	49	40,5	40,5	40,5
250-300milyon arası	24	19,8	19,8	60,3
300 milyon ve üzeri	48	39,7	39,7	100,0
toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna verilen yanıtlar şöyledir.

100 milyon – 200 milyon arası diyen 49 kişi %40,52’lik dilimi, 250 milyon – 300 milyon arası diyen 24 kişi, %19,8’lik dilimi, 300 milyon ve üzeri diyen 48 kişi %39,7 lik dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunu sorulmasındaki amaç deneklerin ekonomik düzeylerini belirlemektir. Bu verilere göre %40,5’lik bir kesim geçim sıkıntısı içersinde olup, %19,8’i yine bir önceki dilime göre iyi olup yinede sıkıntılı bir kesimi oluşturmaktadır. %39,7’lik bir kesim mali durumu iyi olan bir kesimdir.

Buraya kadar olan soruları cevaplandırılmasıyla elde edilen verilerde ailenin eğitim seviyesi ve ekonomik durumu ile sosyal çevresinin nasıl olduğu ortaya konulmaktadır. 100 milyon- 200 milyon aylık net geliri olan bir ailenin oturabileceği çevre belirlenmiştir. Burada öğrenci velilerinin ve öğrencilerin sosyo- ekonomik yaşantılarından kaynaklanan problemler olduğu bulunmuştur.

Tablo : 7 (Resim yapma konusunda kendinizi yetenekli buluyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	70	57,9	57,9	57,9
Hayır	24	19,8	19,8	77,7
Bilmiyorum	27	22,3	22,3	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna ;

Evet diyen 95 öğrenci %78,5'lik bir dilimi hayır diyen 15 öğrenci %12,4'lük bir dilimi, bilmiyorum diyen 11 öğrenci %9,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu soruda %78,5'lik kesim plastik sanatlar eğitiminde kendisine güvenen ve dersin gerekliliklerini yerine getirdiklerine inanan bir kesimi oluşturmaktadır. %19,8'lik kesim kendisini yetenekli bulamamış, %22,3'lük kesim ise karar verememiştir.

Tablo : 8 (Okul içinde ve okul dışında resim yapmaktan hoşlanıyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	95	78,5	78,5	78,5
Hayır	15	12,4	12,4	90,9
Bilmiyorum	11	9,1	9,1	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna ;

Evet diyen 95 öğrenci %78,5'lik bir dilimi hayır diyen 15 öğrenci %12,4'lük bir dilimi, bilmiyorum diyen 11 öğrenci %9,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki maksat öğrencinin okul dışında ve içinde plastik sanatlara olan ilgisini ortaya çıkarmaktır.

Verilere göre %78,5'lik kesim okul dışında da resim yapmaktan hoşlanıyor. %12,4'lük kesimin yapmadığını ve konuda kararsız kaldığı görülmektedir.

Tablo : 9 (Boş zamanlarınızda resim yapar mısınız?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	84	69,4	69,4	69,4
Hayır	32	26,4	26,4	95,9
Bilmiyorum	5	4,1	4,1	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 84 öğrenci %69,4'lük bir dilimi, hayır diyen 32 öğrenci %26,4'lük bir dilimi, bilmiyorum diyen 5 öğrenci %4,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki maksat öğrencinin okul dışında plastik sanatlarla ilgilenip ilgilenmediğini ortaya çıkarmaktır.

Verilere göre %69,4'lük kesim bu soruya evet diyerek yanıtlamış. %26,4'lük kesim hayır diyerek, boş zamanlarında plastik sanatlarla ilgilenmediğini, %4,1'lik bir kesimin ise kararsız kaldığı görülmektedir.

Tablo : 10 (Çevrenizde güzel sanatlar galerini ve atölyelerini biliyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	48	39,7	39,7	39,7
Hayır	47	38,8	38,8	78,5
Bilmiyorum	26	21,5	21,5	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 48 öğrenci %39,7'lik bir dilimi, hayır diyen 47 öğrenci %38,8'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 26 öğrenci %21,5'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki maksat öğrencinin "güzel sanatlar galerisi" kavramı hakkında bilgisinin olup olmadığını ve güzel sanatlarla ilgilenip ilgilenmediğini ortaya çıkarmaktır. Güzel sanatlar galerileri okulda, ailede tanıtılıp, kitap ve dergilerde reklamları olup, buraya giden çocukların kültür seviyelerinin belirli bir düzeye geldiği anlaşılmaktadır.

Aldığımız verilere göre %39,7'lik kesimin sanat galerisine gittiği, %38,8'lik kesimin gitmediğini fakat sanat galerisinin ne demek olduğunu bildiği, %21,5'lik bir kesimin ise "sanat galerisi" kavramının ne demek olduğunu bilmediği ortaya konulmuştur.

Tablo : 11 (Resim sergilerini geziyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	89	73,6	73,6	73,6
Hayır	27	22,3	22,3	95,9
Bilmiyorum	5	4,1	4,1	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 89 öğrenci %73,6'lık bir dilimini, hayır diyen 27 öğrenci %22,3'lük bir dilimini, bilmiyorum diyen 5 öğrenci %4,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu soruda resim sergileri okul, çevre okullar, sanat galerilerindeki sergiler, sınıflar arası ya da festival ve yarım sergilerini kapsamaktadır.

Veriler göre %73,6'lık kesim sergileri izlediklerini, %22,3'lük kesim izlememekte, %4,1'lik bir kesimin ise resim sergisinin ne demek olduğunu bilmediği görülmektedir.

Tablo : 12 (Yaptığınız resimlerin sergilenmesini ister misiniz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	96	79,3	79,3	79,3
Hayır	20	16,5	16,5	95,9
Bilmiyorum	5	4,1	4,1	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 96 öğrenci %79,3'lük bir dilimi, hayır diyen 20 öğrenci %16,5'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 5 öğrenci %4,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç öğrencinin yaptıkları işleri çevresiyle paylaşmaktan hoşlanıp, hoşlanmadıkları ortaya konulmak istenmiştir. %79,3'lük bir dilim evet diyerek eserlerini çevreleriyle paylaşmak istediklerini vurgulamış, %16,5'lik kısmı hayır diyerek resimlerinin sergilenmesini istememiş. %4,1'lik bir kesimde bilmiyorum diyerek kararsız kalmışlardır.

Tablo : 13 (Sizce okulda gördüğünüz resim-iş dersine ayrılan süre yeterli mi?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	47	38,8	38,8	38,8
Hayır	66	54,5	54,5	93,4
Bilmiyorum	8	6,6	6,6	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 47 öğrenci %38,8'lük bir dilimi, hayır diyen 66 öğrenci %54,5'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 8 öğrenci %46,6'lık bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç ders süresinin yeterliliğinin öğrenci tarafından değerlendirilmesinin istenmesidir.

Verilere göre Resim- iş dersinin süresinden %38,8'lik kesimin memnun olduğu, %54,5'lik kesimin memnun olmadığı, %6,6'lık bir kesimin ise kararsız kaldığı gözlenmiştir.

Tablo : 14 (Resim yapmak size sıkıcı geliyor mu?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	15	12,4	12,4	12,4
Hayır	100	82,6	82,6	295,0
Bilmiyorum	6	5,0	5,0	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 15 öğrenci %12,4'lük bir dilimi, hayır diyen 100 öğrenci %82,6'lık bir dilimi, bilmiyorum diyen 6 öğrenci %5,0'lık bir dilimi oluşturmaktadır.

Duyguların ifadesi olarak yorumlanan resim; çocukların iç dünyalarının sesi olmaktadır. Resim yapmaktan hoşlanan çocuk bu konuda baskı görmeyen ve desteklenen çocuktur.

Veriler göre %82,6'lık kesim resim yapmayı sıkıcı bulmadığını, %12,4'lük kesim resim yapmayı sıkıcı bulduğunu, %5' lik bir kesimin ise kararsız kaldığı görülmektedir

Tablo : 15 (Resim yaparken ailenizin ya da arkadaşlarınızın yardımını ister misiniz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	50	41,3	41,3	41,3
Hayır	66	54,5	54,5	86,8
Bilmiyorum	5	4,1	4,1	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 50 öğrenci %41,3'lük bir dilimi, hayır diyen 66 öğrenci %54,5'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 5 öğrenci %4,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu soruda yaptığı işten hoşnut olmayıp, aile veya arkadaş desteğine ihtiyacı olup olmadığı öğrenilmek istenilmiştir.

Veriler göre %41,3'lük kesim bu soruya yardım aldığını, %54,5'lik kesimin yardım almadığı, %4,1'lik bir kesimin ise bazen yardım alıp, bazen almadığı ortaya konulmuştur.

Tablo : 16 (Sizce resim-iş dersi diğer dersler kadar önemli bir ders değil mi?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	87	71,9	71,9	71,9
Hayır	18	14,9	14,9	14,9
Bilmiyorum	16	13,2	13,2	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 87 öğrenci %71,9'luk bir dilimi, hayır diyen 18 öğrenci %14,9'luk bir dilimi, bilmiyorum diyen 16 öğrenci %13,2'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki maksat öğrencinin bu derse karşı bakış açısını ve diğer derslerle kıyaslayışını öğrenebilmektir.

Veriler göre %71,9'luk kesim bu dersin en az diğer dersler kadar önemli olduğunu, %14,9'luk kesim diğer dersler kadar önem taşımadığını, %13,2'lik bir kesimin ise bu konuda kararsız olduğu gözlenmiştir.

Tablo : 17 (Resim-iş dersinde öğrendiğiniz becerileri günlük yaşamda kullanabileceğinize inanıyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	90	74,4	74,4	74,4
Hayır	15	12,4	12,4	90,1
Bilmiyorum	16	13,2	13,2	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 90 öğrenci %74,4'lük bir dilimi, hayır diyen 15 öğrenci %12,4'lük bir dilimi, bilmiyorum diyen 14 öğrenci %13,2'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki maksat öğrencinin resim iş dersinde öğrendiği bilgileri nasıl değerlendirdiğini ortaya koymaktır.

Veriler göre %74,4'lük kesim resim- iş dersinde öğrendiklerini hayatında kullanabildiğini, %12,4'lük kesimin kullanmadığını, %13,2'lik bir kesimin ise kararsız olduğu gözlenmiştir.

Tablo : 18 (Resim-iş dersinin yaratıcılığınızı geliştireceğine inanıyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	97	80,2	80,2	80,2
Hayır	12	9,9	9,9	90,1
Bilmiyorum	12	9,9	9,9	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 97 öğrenci %80,2'lik bir dilimi, hayır diyen 12 öğrenci %9,9'luk bir dilimi, bilmiyorum diyen 12 öğrenci %13,9'luk bir dilimi oluşturmaktadır.

Veriler göre %80,2'lik kesim resim iş dersinin yaratıcılıklarını geliştirdiğine inandıklarını, %9,9'luk kesimin yaratıcılıklarını geliştirmediklerine inandıkları, %9,9'luk bir kesimin ise karasız olduğu gözlenmiştir.

Tablo : 19 (Resim-iş dersinde başka bir dersi çalışmak ister misiniz?)

	Frekans	Yüzde	Yüzde	Yüzde
Evet	22	18,2	18,2	18,2
Hayır	83	68,6	68,6	86,8
Bilmiyorum	16	13,2	13,2	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 22 öğrenci %18,2'lik bir dilimi, hayır diyen 83 öğrenci %68,6'lık bir dilimi, bilmiyorum diyen 16 öğrenci %13,2'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç resim-iş dersindeki öğreticiden kaynaklanan boşlukları ortaya koyabilmektir.

Veriler göre %18,2'lik kesim resim dersinde başka bir ders çalışabilmekte, %68,6'lık kesim böyle yapmamakta, %13,2'lik bir kesimin ise karasız kaldıkları belirlenmiştir.

Tablo : 20 (Resim yaparken harcadığınız zamanın boşa gittiğini düşünüyor musunuz?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	15	12,4	12,4	12,4
Hayır	94	77,7	77,7	90,1
Bilmiyorum	12	9,9	9,9	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 22 öğrenci %12,4'lük bir dilimi, hayır diyen 94 öğrenci %77,7'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 12 öğrenci %9,9'luk bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç öğrencinin resim iş dersini nasıl bir ders olarak gördüğünü ortaya koymaktır. Veriler göre %12,4'lük kesim resim- iş dersini gereksiz, %77,7'lik kesimin bu dersi gerekli gördüğü, %9,9'luk bir kesimin ise karasız olduğu gözlenmiştir.

Tablo : 21 (Ailenizde resimle ilgilenen var mı?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	58	47,9	47,9	47,9
Hayır	60	49,6	49,6	97,5
Bilmiyorum	3	2,5	2,5	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 58 öğrenci %47,9'luk bir dilimi, hayır diyen 60 öğrenci %49,6'lık bir dilimi, bilmiyorum diyen 13 öğrenci %2,5'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Veriler göre %47,9'luk dilimdeki öğrencilerin aileleri resim sanatı ile ilgilenmekte ve çocuklarına plastik sanatlar eğitiminde artı destek vermektedir. %49,6'luk dilimdeki öğrenci aileleri resim sanatı ile ilgilenmemektedir. %2,5'lik dilimdeki öğrenciler bu konuda kararsız kalmışlardır.

Tablo : 22 (Aileniz resim yapmanızla ve yaptığınız resimlerle ilgilenirler mi?)

	Frekans	Yüzde		
Evet	84	69,4	69,4	69,4
Hayır	26	21,5	21,5	90,9
Bilmiyorum	11	9,1	9,1	100,0
Toplam	121	100,0	100,0	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 84 öğrenci %69,4'lük bir dilimi, hayır diyen 26 öğrenci %21,5'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 11 öğrenci %9,1'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç resim –iş dersine ve çocuklarının eğitimine bakış açılarını ortaya koymaktır.

Veriler göre %69,4'lük dilimdeki aileler çocuklarının resimleriyle ilgilenmemekte %21,5'lik dilimdeki aileler çocuklarını resimleri ile ilgilenmemektedir. %9,1'lik dilimdeki çocuklar ise bu konuda kararsız kalmışlardır.

Tablo : 23 (Aileniz resimlerinizi evin duvarına asmaya izin verir mi?)

	Frekans	Yüzde
Evet	98	81
Hayır	22	18.2
Bilmiyorum	1	0.8
Toplam	121	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 98 öğrenci %81,0'lık bir dilimi, hayır diyen 22 öğrenci %18,2'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 1 öğrenci %0,8'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç, ailenin çocuğun yaptığı resimlere değer verip vermediğini ortaya koymaktır. Veriler göre %81,0'lık kesim soruya evet diyerek, ailelerini resimlerini duvara asmalarına izin verdiğini, %18,2'lik kesimin bu soruya hayır diyerek aileleri tarafından engellenildiklerini, %0,8'lik bilmiyorum diyerek görüş belirtmemişlerdir,

Tablo : 24 (Resim-iş dersiyle ilgi çalışmalar yaparken aileniz düşünce olarak size yardımcı olur mu?)

	Frekans	Yüzde
Evet	90	74.4
Hayır	31	25.6
Bilmiyorum		
Toplam	121	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 90 öğrenci %74,4'lük bir dilimi, hayır diyen 31 öğrenci %25,6'lık bir dilimi.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç, ailenin çocukların derslerine ne kadar etkili oldukları ve nasıl katkıda bulduklarını ortaya çıkarmaktır. Veriler göre %74,4'lük dilimdeki aileler çocukları ile fikir alışverişi yaptıkları ve resim- iş çalışmalarını gözlemledikleri; bu konuya ilgi gösterdikleri ortaya çıkmaktadır. %25,6'lık dilimdeki aileler çocuklarıyla bu konuda konuşmadıkları görülmektedir.

Tablo : 25 (Bazı zamanlarda ailenizin bir üyesine resim-ödevlerini yaptırır mısınız ?)

	Frekans	Yüzde
Evet	38	31.4
Hayır	82	67.8
Bilmiyorum	1	0.8
Toplam	121	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 38 öğrenci %31,4'lük bir dilimi, hayır diyen 82 öğrenci %67,8'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 1 öğrenci %0,8'lik bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç, verilen resim ödevlerinin sıkıcı olup olmadığını öğrenmektir; diğer derslerin yoğunluğundan resim-iş dersine ayrılan vaktin ne kadar kısıtlı olduğunu ortaya koymaktır. Veriler göre %31,4'lük kesimdeki öğrenciler, ödevlerini ailelerindeki herhangi bir üyesine yaptırmakta, %67,8'lik kesimin böyle bir yola başvurmadığı gözlenmiştir. %0,8'lik bilmiyorum diyerek görüş belirtmemişlerdir,

Tablo : 26 (Aileniz sizin resimlerinizi beğenir mi?)

	Frekans	Yüzde
Evet	81	66.9
Hayır	13	10.7
Bilmiyorum	27	22.3
Toplam	121	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 81 öğrenci %66,9'luk bir dilimi, hayır diyen 13 öğrenci %10,7'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 27 öğrenci %22,3' lük bir dilimi oluşturmaktadır.

Bu sorunun sorulmasındaki amaç, ailelerin çocuklarını resimleriyle ilgilenip ilgilenmediklerini onları matı ve edip etmediklerini ortaya koymaktadır. Veriler göre %66,9'lık kesim soruya evet diyerek, hem ilgilendikleri, hem de destek verdikleri ortaya çıkmıştır. %10,7'lik kesim bu soruya hayır diyerek, çocukların motivasyonlarını olumsuz yönde etkiledikleri gözlemlenmiştir. %22,3'lük diliminde lik bilmiyorum diyerek görüş belirtmemişlerdir.

Tablo : 27 (Aileniz için resim- iş dersi önemli mi?)

	Frekans	Yüzde
Evet	22	18.2
Hayır	66	54.5
Bilmiyorum	33	27.3
Toplam	121	

Sorusuna 121 kişiden;

Evet diyen 22 öğrenci %18,2'lik bir dilimi, hayır diyen 66 öğrenci %54,5'lik bir dilimi, bilmiyorum diyen 33 öğrenci %27,3'lük bir dilimi oluşturmaktadır.

Veriler göre %18,2'lık dilimdeki aileler resim-iş dersini önemsiz bularak, bu dersin amaç ve işlevlerini bilmemektedirler. %54,5'lik dilimdeki aileler, resim-iş dersini önemli bulmaktadır. %27,3'lük dilim ise bu konuda görüş belirtmemişlerdir.

Öğrencilere uygulanan bu anketin sonucunda alınan veri sonuçlarına göre, aileler ekonomik durumları ne olursa olsun çocuklarının iyi bir eğitim almasından yanadırlar. Çoğu ailenin eğitim ve sosyo ekonomik düzeyleri düşük fakat sanat eğitimi konusunda çocuklarını desteklemektedirler.

Öğrencilerin çoğu plastik sanatlar eğitiminin önemini kavramış ve bu konuda bilinçlendirilmişlerdir.

Aile yaşamı için eğitim ve aile içinde ki eğitim, çocuğun yaşantısı açısından büyük önem taşımaktadır.

7.4. Özet

Plastik sanatlar eğitiminde çevrenin ekonomik şartlarını da göz önünde bulundurmakta fayda vardır. Ekonomik krizlerin ard arda yaşanması Türkiye'de pek çok insanı işinden etmiş, ard arda gelen zamlar aileleri geçim sıkıntısına sokmuştur. Eğitim giderlerinin fazlalaşması aileler arasında huzursuzluk yaratmıştır. Çoğu öğrenci plastik sanatlar eğitiminde kullanılan araç ve gereçleri sağlayamazken; aileler bu ihtiyaçları lüks harcama kategorisine almışlardır.

Plastik sanatlar eğitiminin önemini kavrayamamış veliler, okul müdürlerine giderek eğitimciyi şikayet etme yoluna başvurmaktadırlar. Yaşanılan sosyal çevrede boş vakitlerin değerlendirilmesi de önemli bir etken çocukların ilgi alanları, evden ve okuldan arta kalan zamanlarını geçirdikleri çevrelerin etkileri çocukların plastik sanatlar eğitimine etkisi oldukça fazladır. Hayal kurma, arkadaş ilişkileri, mutluluk ve mutsuzlukları yaptıkları resimlere yansımaktadır.

Bulûğ ve ergenlik çağındaki çocuklar boş vakitlerini sosyal çevreleriyle iletişim halinde; oyun oynayarak, televizyon izleyerek vb. aktivitelerde geçirirler. Çevrede müze, sanat galerisi olmayışı yada olması, kitap okuma alışkanlıklarının olması veya olmaması tiyatro, sinema gibi etkinliklere katılıp katılmaması çocuğun aldığı eğitim bağlıdır. Okulda çocuğa araştırma tarzında verilen ödevler onu araştırmaya, gözlemlemeye ve incelemeye iter. Evde ailesinin kültür seviyesi, sokakta arkadaş ve bulunduğu ortamın kültür ve yaşam seviyeleri bulunduğu ortamın kültür ve yaşam seviyeleri çocuğun eğitimini olumlu veya olumsuz etkileyen faktörlerdir.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Her aile çocuklarının iyi bir eğitim almasını ister. İyi bir eğitim almış birey; hiç şüphesiz plastik sanatlar eğitimi almış, kendisiyle barışık ve Atatürkçü düşünceye sahip bir bireydir. Türkiye’de plastik sanatlar eğitiminin kavranılmaması, sosyal çevre ve ailenin baskı ve yanlış tepkileri, ders süresinin az oluşu, ekonomik güçlüklerle, plastik sanatlar eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Yapılan anketlerde ailelerin tamamı çocuklarının iyi bir eğitim almasını istemektedir. O halde ailelere iyi bir eğitimin temeli olan sanat eğitiminin önemi kavratılmalıdır. Bunun en iyi yolu okul-aile-öğretmen işbirliği haline girmelidir. Bu konumda sanat eğitimcisine büyük görevler düşmektedir. Sanat eğitimcisi davranışları, giyinişi, konuşmasıyla örnek olmalı, öğrenciyi motive edici olmalıdır. Okulun bulunduğu çevreyi, ekonomik şartlarını iyi gözlemlemeli ve malzeme konusunda teknolojiyi yakalamalıdır. Burada teknoloji denilmekle ekonomi akla gelmemelidir. Günümüzde etrafta bulunan pek çok artık maddeleri plastik sanat eğitimin de malzeme olarak kullanılmalı; pratik ve yaratıcı olmalıdır.

Genç sanat eğitimcisi, gerektiğinde bir tiyatro oyuncusu olmayı bilmelidir. (Balamir, 1999) Yaşanılan sıkıntıları hem öğrenciye hem de kendisine unutturmamalı, sorunları, ekonomiyi, sosyal farklılıkları kapısının dışarısında bırakmasını bilmelidir.

Bu sıralanan önerileri yerine getirebilmek için; genç sanat eğitimcisi özgüvenini kazanmış, alanında bilgili, kültürlü ve aktif olmalıdır. Bunun sağlanmasının tek yolu sanat eğitimcisi yetiştiren okulların sıkı bir denetim altında tutulması ve bu okullara gerçekten sanat eğitimcisi olmak isteyen; bu ağır yükün sorumluluklarını taşıyabilecek bireyler alınmalıdır.

Sanat eğitimcilerine bu ağır şartlarda pek çok görevler düşmektedir. Velinin düşüncesine göre okula çocuklarını yollamakla zaten çok masraf yaptıklarını çocuklarının ekstra malzeme almalarını istememeleri bir gerçektir. Sanat eğitimcisi bulunduğu yörenin ekonomik şartlarını belirlemeli ve doğadan faydalanmayı göz önünde bulundurmalıdır. Yine sanat eğitimcisi okul idarecileri ile işbirliği yapıp civar fabrika, atölye, küçük ölçekli sanayilerden malzeme tedarik edilmelidir.

Vakit darlığından şikayet eden sanat eğitimcileri ilköğretim okullarında iş eğitimi derslerine de girmektedirler. Yıllık plan yapılırken konuları incelemeli, resim-iş dersinin konularıyla iş- eğitimi dersinin konuları arasında bir köprü kurulabilir bu konuya örnek vermek istenirse iş- eğitimi dersi konusu olan müfredat programda bulunan ahşap kesme ve yontma, yine boyama ve vernik işlerini ele alalım. Bu iki konu haftada üç saatlik olmak üzere, üç haftalık bir çalışma programını içermektedir. Bu konuda kullanılacak malzemeler; kıl testeresi, zımpara, ince kontrplak, parçaları hemen hemen bütün ahşap atölyelerinde ek bir ücret istenmeden temin edilebilir. Bireye konu verilirken sanat eğitimcisi bunları mutlaka söylemelidir. Konu seçiminde sanat eğitimcisi çağdaş olmalı, çocukları motive edebilecek, o dersi oyun havasına sokacak, ilginç, pratik önerileri olmalıdır. Bu çalışmayı sunarken ahşap kesme ve yontma işlemi için sevdikleri bir çizgi film kahramanına bakarak veya ahşabın üzerine çizmeleri istenir. Burada yapılan işin kopya edilmesi çocuğa titiz davranmasını kazandıracaktır. Çünkü sevdiği kahramanın resminin aynısını yapmak istediğinden ötürü daha dikkatli davranacaktır.

Çizgi filmler, çizgi romanlar veya hikaye kitaplarındaki resimlerde bir sanat ürünüdür. Dikkat edilirse bu ürünler oluşturulurken renk armonilerine, perspektife, açık koyu dengesine ve espasa önemle yer verilmiştir. Öğretmen bu kadar malzeme ve örnek bolluğu içerisinde çocuğa konuyu aktarması kolay ve de zevkli olmalıdır.

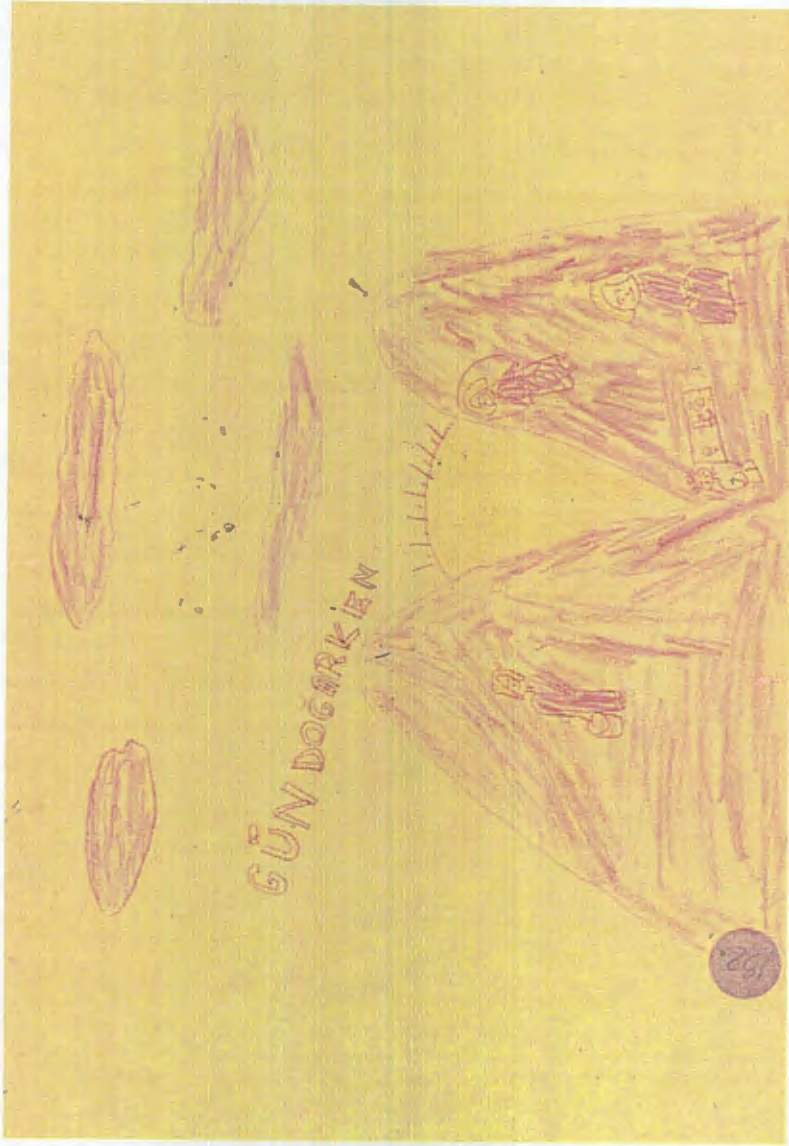
Yapılan iş için ilk hafta, ilk derste malzemeler tanıtılıp, çizgi film kahramanı seçilir. Eve ödev olarak o kahramanın resminin gazetelerden, dergi ve afişlerden resminin araştırılması istenir. İkinci hafta resimlerle birlikte kontrplak kahraman şeklinde kesilir ve işi boyamaya gelince öğretmen renk armonilerini bu derste anlatarak bu çizgi film kahramanlarına örnek verebilir.

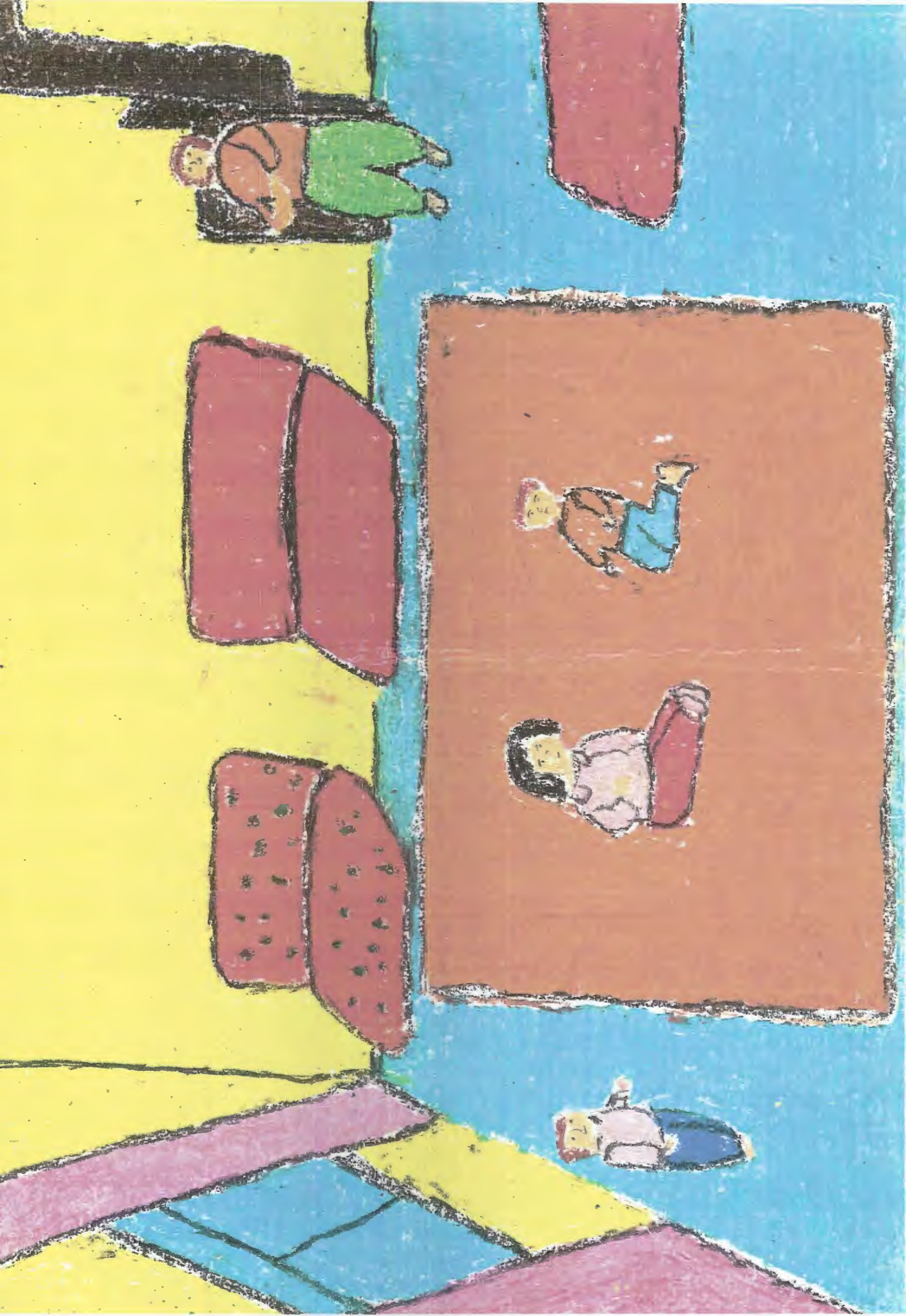
Bu çalışmaya örnek olabilecek (Res:6)'da günün en çok izlenen çizgi filmi olan Pokemon'dan sevilen bir karakter görülmektedir. Öğrenci bu çalışmasında "ton" kavramını, açık- koyu kontrastını ve üçlü renk armonisini uygulamıştır. Bu çalışma işlevi olan; bir saat çalışmasıdır. Kırılmış eski saatin motorunu, bu çalışmanın üzerine monte edip öğrenci odasında veya evinin duvarında kullanabilmektedir.

Bu örnekte olduğu gibi sanat eğitimcisi iş eğitimini resim- iş dersinden ayırt etmemeli ve yıllık planını yaparken konuları birbirine bağdaştırmalıdır. İmkanlar gereğinde teknolojiden yararlanmasını bilmeli ve öğrenciye bu derste bir şeyler başarabilmenin hevesini yaşatabilmelidir.

Sorunlu olan aile ve öğrencileri iyi tanımlayıp, diğer öğretmenler ile işbirliği haline girebilmeli, gerekirse merkez üniversitelerden, rehberlik ve araştırma merkezlerinden yardım alınmalıdır.

Dikkat edilirse emek harcanan her şey değerlidir. Bir aile ne kadar farklı veya ne kadar cahil olursa olsun çocuklarını iyi ve güzel, mutlu ve sağlıklı görmek ister. Çocukların sağlığı mutluluğu okulda öğretmenlere teslim edilmiştir. O çocuğun geleceğinde birazda olsa güzel izler yaratmalı, sanat eğitimcisi olarak onlara sosyal çevrenin olumsuz etkilerini en aza indirmeye çalışmalıdır.

Temiz bir dünya için
Lütfen çöplerini
Göp kutusuna

GÖP

İNŞAN AİLESİ
SEVİNÇLE SEVİNÇ
KALLAR

İNŞAN SEVİNÇ İNŞAN
ÖMER BOYUNDA
SEVİNÇ

İNŞANIN SAĞCI
DOLU
: ANA KİSİLİĞİ
: AİLEDE TASIR

İNŞAN SEVİNÇ KİSİLİĞİ

İNŞANIN KAK
MEKİMLER
GÜZEL

EK 1

ANKET SORULARI

1. Babanızın Mesleği :.....
2. Babanızın Öğrenim Durumu :.....
 - a) İlkokul
 - b) Ortaokul
 - c) Lise
 - d) Üniversite
 - e) Lisans üstü
3. Annenizin Mesleği :.....
4. Annenizin Öğrenim Durumu :.....
 - a) İlkokul
 - b) Ortaokul
 - c) Lise
 - d) Üniversite
 - e) Lisans üstü
5. Oturduğunuz Konut :.....
 - a) Kira
 - b) Lojman
 - c) Kendi Evimiz
6. Aylık Net Geliriniz
 - a) 100 milyon - 200 milyon arası
 - b) 250 milyon - 300 milyon arası
 - c) 300 milyon ve üzeri
7. Resim yapma konusunda kendinizi yetenekli buluyor musunuz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
8. Okul içinde ve dışında resim yapmaktan hoşlanıyor musunuz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
9. Boş zamanlarınızda resim yapar mısınız?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
10. Çevrenizdeki Güzel Sanatlar Galerilerini ve resim atölyelerini biliyor musunuz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
11. Resim sergilerini gezer misiniz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
12. Yaptığınız resimlerin sergilenmesini ister misiniz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

13. Sizce okulda gördüğünüz Resim-İş derslerine ayrılan süre yeterli mi?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
14. Resim yapmak size sıkıcı geliyor mu?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
15. Resim yaparken ailenizin yada arkadaşınızın yardımını ister misiniz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
16. Sizce Resim-İş dersi diğer dersler kadar önemli bir ders mi?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
17. Resim-İş dersinde öğrendiğiniz becerileri günlük yaşamımızda kullanabileceğinize inanıyor musunuz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
18. Resim-İş dersinin yaratıcılığınızı geliştireceğine inanıyor musunuz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
19. Resim-İş dersinde başka bir ders çalışmayı tercih eder misiniz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
20. Resim yaparken harcadığınız zamanın boşa gittiğini düşünür müsünüz?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
21. Ailenizde resimle ilgilenen var mı?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
22. Aileniz resim yapmanızla ve yaptığınız resimlerle ilgilenir mi?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
23. Aileniz resimlerinizi evin bir duvarına asmanıza izin verir mi?
Evet () Hayır ()
24. Resim-İş dersiyle ilgili çalışma yaparken aileniz düşünce olarak size yardımcı olur mu?
Evet () Hayır ()
25. Bazı zamanlarda ailenizin bir üyesine resim ödevinizi yaptırır mısınız?
Evet () Hayır ()
26. Aileniz sizin resimlerinizi beğenir mi?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()
27. Aileniz için Resim-İş dersi önemsiz bir ders mi?
Evet () Hayır () Bilmiyorum ()

KAYNAKÇA

- Atalayer, Faruk, "Temel Sanat Eğitiminin Gerekliği". Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, **Sürelî Sanat ve Kültür Dergisi**, Sayı: 1 Aralık, Anadolu Üniversitesi Matbaası, Eskişehir: 1993
- Başaran, İsmail, **Eğitim Yönetimi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara:1983
- Demirel, Özcan, **Genel Öğretim Yöntemleri**, Usam Yayınları, 4.Basım Ankara:1995
- Erbay, Mutlu, **Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi**, İstanbul, Boğaziçi, 1997
- Eriñç, Sıtkı. 1996-1997 Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Resim-İş Sanat Kavramları Ders Notları.
- Ertürk, Selahattin, **Eğitim Programı Geliştirme**, Ankara: Yelkentepe Yayınları 1972 S. 12
- Fischer Ernst, **Sanatın Gerekliği**, Çev: Cevat Çapan, İstanbul E Yayınları: 1980
- Fidan, Nurettin, Ve Erden Münire, **Eğitime Giriş**, Ankara: Meteksan Anonim Şirketi:1993
- Foulquie, Paul, **Pedagoji, Sözlü**, Çev: Cenap Karakaya, Sosyal Yayınlar, İstanbul:1994
- Gençaydın, Zafer, **Sanat Eğitimi Dergisi**, Derleyen: Süleyman Eripek, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi : 1993
- Güvenç Bozkurt, **İnsan Ve Kültür**, İstanbul: Remzi Kitabevi :1972
- Hesapçioğlu, Muhsin, **Öğretim İlke Ve Yöntemleri**, No:159 İstanbul:1988
- Kökalan, Başak, 1999-2000 Barbaros İlköğretim Okulu, Resim İş, / İş Eğitimi Dersleri Uygulama Notları Ve Fotoğrafları
- Kınıklı, Oya. 1999-2000 "Seminer" Dersi Yüksek Lisans Programı Ders Notları

- Kırışlıoğlu, Olcay, Tekin, "Okullarda Sanat Eğitimi Sorunları Ve Okul Toplum İlişkisi" **1. Plastik Sanatlar Sempozyumu**, T.C Kùltür Ve Turizm Bakanlığı Gùzel Sanatlar Genel Mùdùrlùđù Yayınları: 1986
- Kırışlıoğlu, Tekin Olcay, **Sanatta Eğitim**, 1. Basım, Ankara: Demircioğlu Matbaacılık, 1991
- Karasar, Niyazi, **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**, 5. Basım Ankara:1991
- M.E.B. "Tùrk Milli Eğitiminin Genel Amaçları" **Milli Eğitim şurası**, 1975
- Read H. **Sanatın Anlamı**, Çev: G. İnal; N. Asgari İş Bankası, Kùltür Yay : 1974
- San, İnci, **Yaratıcılık Açısından Sanat Eğitimi**, 2. Basım, Gùzel Sanatlar Fakùltesi Yayınları, Ankara:1985
- Tezcan, Mahmut, **Eğitim Sosyolojisi**, Geliştirilmiş 8. Baskı Ankara Zirve Ofset:1992
- T.C Milli Eğitim Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Gùzel Sanatlar Eğitimi Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara 1994
- Yavuzer, Haluk, **Resimleriyle Çocuk**, 2.Basım Remzi Kitabevi İstanbul: Mayıs 1993
- Yetkin Sanat Meseleleri, 2. Basım, De Yayınevi, İstanbul: 1962
- Zafer, Gençaydın 1999-2000 Anadolu Üniversitesi Yüksek Lisans Dersleri, Ders Notları
- Worringer, Wilhelm. **Soyutlama Ve Özdeşleyim**, Çev. İsmail Tunalı, İst: Remzi Kitabevi:1985